

BU KARAR DANISTAY 13.DAIRESI'NCE IPTAL EDILMISTIR. REKABET KURULU'NUN AYNI KONUYA ILISKIN 26.09.2005 TARİH VE 05-61/900-243 NOLU KARARINA İNTERNET SAYFAMIZDAKI KARAR ARAMA BÖLÜMÜNDEN ERİŞEBİLİRSİNİZ.

REKABET KURULU KARARI

Dosya Sayısı : SR/00 –10 (Soruşturma-Nihai Karar)

Karar Sayısı : 01-07 / 62-19

Karar Tarihi : 6. 2. 2001

Dosya Konusu: Teleon Reklamcılık ve Filmcilik A.Ş. (Teleon)'nin hakim durumunu kötüye kullanarak 4054 sayılı yasayı ihlâl ettiği iddiası.

A - TOPLANTIYA KATILAN ÜYELER:

Başkan : Prof. Dr. M. Tamer MÜFTÜOĞLU

Üyeler : Dr. Kemal EROL, Mehmet Zeki UZUN, Sadık KUTLU, İsmet CANTÜRK, Nejdet KARACEHENNEM, Mustafa PARLAK, A. Ersan GÖKMEN, R. Müfit SONBAY, Kubilay ATASAYAR, Murat GENCER

B - SORUŞTURMA HEYETİ:

Başkan : Murat GENCER

Raportörler : Murat ÇETİNKAYA, İlmutluhan SELÇUK, Derya YENİŞEN, Hakan BİLİR, Şahin ARDIYOK

C - ŞİKAYET EDENLER:

- 1- Aks Televizyon Reklamcılık ve Filmcilik Sanayi ve Ticaret A.Ş. (Show TV)
Eski Büyükdere Cad., 100. Yıl Sanayi Sitesi Girişi, No:77, Maslak – İSTANBUL
- 2- Turkcell İletişim Hizmetleri A.Ş.
Meşrutiyet Cad. No:153, Turkcell Plaza, Tepebaşı – İSTANBUL

D- HAKKINDA SORUŞTURMA YAPILANLAR:

- 1- Türkiye Futbol Federasyonu
Konur Sokak No:10, Kızılay – ANKARA
- 2- Teleon Reklamcılık ve Filmcilik Sanayi ve Ticaret A.Ş.
Dr. Eminpaşa Sok. No:20-2, Cağaloğlu – İSTANBUL

E- İDDİALARIN ÖZETİ:

Şikayet dilekçelerinde özetle;

- Türkiye Futbol Federasyonu ve Teleon Reklamcılık ve Filmcilik Sanayi ve Ticaret A.Ş. arasında 28.5.1999 tarihinde imzalanan sözleşme ve bu sözleşme ile tesis edilen havuz sisteminin 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun kapsamında ihlal oluşturduğu,

- Bu sözleşme ile 1. futbol ligi kulüpleri maç yayın hakları piyasasında hakim duruma gelen Teleon'un bu konumunu 1. futbol ligi maçları görüntüleri ve GSM hatları operatörlüğü piyasalarında kötüye kullandığı,

iddia edilmektedir.

F - DOSYA EVRELERİ:

- Aks Televizyon Reklamcılık ve Filmcilik Sanayi ve Ticaret A.Ş.'nin (Aks A.Ş.) özetle Türkiye 1. Profeyonel Futbol Ligi karşılaşmalarının haber amaçlı görüntülerinin temini ve Turkcell İletişim Hizmetleri A.Ş.'nin özetle dekoder satışlarında Telsim Mobil Telekomünikasyon Hizmetleri A.Ş. abonelerine farklı koşullar uygulanması haklarında, Teleon'un hakim durumunu kötüye kullandığı iddiası ile ayrı ayrı yapmış oldukları şikayet dilekçeleri Rekabet Kurumu kayıtlarına sırasıyla 31.8.1999 tarih, 2809 sayı ve 31.8.1999 tarih, 2836 sayı ile intikal etmiştir.

- Bu başvurular üzerine hazırlanan 8.9.1999 tarih ve D2/1/M.Ç.-99/4 sayılı İlk İnceleme Raporu, Rekabet Kurulu'nun 14.9.1999 tarih ve 99-42 sayılı toplantısında görüşülmüş ve TFF ile Teleon hakkında soruşturma açılması, 99-42/447-281 sayı ile karar altına alınmıştır.

- Soruşturma açılmasına dair karar, Kanun'un 43/2. maddesi uyarınca, 1.10.1999 tarihinde, haklarında soruşturma açılan TFF ve Teleon'a tebliğ edilmiş, taraflardan 30 gün içinde ilk yazılı savunmalarını göndermeleri istenmiştir.

- Taraflardan Teleon, savunmasını tebliğ tarihinden 60 gün sonra, 2.12.1999 tarihinde göndermiştir.

- Hakkında soruşturma açılan diğer taraf olan TFF ise, 27.10.1999 tarihinde Kurum kayıtlarına intikal eden yazı ile, kendilerine yapılan bildirimde yer alan bilgi ve açıklamaların yetersiz olması nedeniyle Kanun'un 44/2. maddesi gereğince "kendileri ile ilgili dosyaya intikal eden tüm bilgi ve belgeler" taraflarına tebliğ edilinceye kadar ilk yazılı savunma haklarını saklı tuttuklarını ve konu hakkında sadece kısa açıklamalarını bildirdiklerini beyan etmiştir.

- 21.9.1999 tarihli Kurul toplantısında Aks A.Ş.'nin Teleon tarafından haber amaçlı görüntülerin teminat mektubu şartı öne sürülmeden verilmesi konusundaki tedbir talebi değerlendirilmiş ve "Türkiye 1'inci futbol ligi maçlarından görüntü yayınlama pazarında meydana gelebilecek rekabet ihlallerini ve bunların yol açabileceği telafi edilemeyecek nitelikte zararları önlemek amacıyla, Teleon'un TFF Yayın Talimatı'nın "HABER VERME GÖREVİ VE YAYIN" başlıklı 13. maddesinin 4'üncü fıkrası ile "Yayın Hakları Devir Sözleşmesi"nin 7.ç. maddesinin ikinci paragrafında söz konusu edilen haber amaçlı görüntüleri herhangi bir yayın kuruluşunun, oynanan herhangi bir maçla ilgili talebi üzerine, anılan sözleşmede belirlenen sınır içinde peşin olarak ödenecek bir ücret karşılığında ve herhangi bir teminat isteminde bulunmaksızın, ait olduğu maçın, varsa, golleri ve diğer önemli pozisyonlarını içerir biçimde hazırlanacak yayına uygun kalitede 1-3 dakikalık, aynı içerikte görüntüler halinde, maç bitiminden sonra en geç 45 dakika içinde, talep sahibi bütün yayın kuruluşlarının temsilcilerine aynı zamanda teslim edilmek koşuluyla vermesi ve görüntülerin alıcı yayın kuruluşunca hiçbir değişiklik yapılmadan yayınlanması şeklinde uygulama yapılmasını teminen" 99/43/450-283(a) sayılı tedbir kararı alınmıştır.

- Söz konusu tedbir kararının yürütülmesinin durdurulması ve iptali istemiyle Teleon tarafından 99/4514 sayılı dosya ile Danıştay'da dava açılmış, Danıştay 10. Dairesi 24.2.2000 tarih ve E. 1999/4514 sayılı Kararı ile yürütmenin durdurulması talebini reddetmiştir.

- Bu karara Teleon tarafından Danıştay İdari Davalar Genel Kurulu nezdinde itiraz edilmiş, Genel Kurul 26.5.2000 tarih ve 2000/258 sayı ile itirazı reddetmiştir.

- Teleon tarafından gönderilen ve Kurum kayıtlarına 9.8.2000 tarih ve 3437 sayı ile intikal eden yazıda tedbir kararına uyulacağı ve bu nedenle süreli para cezasının durdurulması talep edilmiştir. Bunun üzerine ulusal yayın yapan kanallara gönderilen bilgi isteme yazıları sonucunda Teleon'un 21.9.1999 tarih ve 99/43/450-283(a) sayılı geçici tedbir kararına uymadığı belirlenmiştir.

- Rekabet Kurulu'nun 8.3.2000 tarih ve 0-10/106-52 sayılı kararı ile Kanun'un 43. maddesi hükmü uyarınca soruşturma süresi altı (6) ay uzatılmıştır.

- Soruşturma Heyeti'nce tamamlanan 12.9.2000 tarih ve SR/00 - 10 sayılı Soruşturma Raporu, Kanun'un 45/1. maddesi uyarınca Başkanlıkça tüm Kurul Üyeleri ile ilgili taraflara 14.9.2000 tarihinde gönderilmiş ve aynı maddenin ikinci fıkrası gereğince taraflardan 30 gün içinde yazılı savunmalarını göndermeleri istenilmiştir.

- Teleon'un ikinci yazılı savunması 16.10.2000 tarih ve 7215 sayı ile Kurum kayıtlarına girmiştir.

- Soruşturma Heyeti'nin hazırladığı "Ek Yazılı Görüş", Kanun'un 45/2. maddesi uyarınca, 1.11.2000 tarihinde tüm Kurul Üyeleri ve Teleon ve TFF'ye gönderilmiştir.

- Tarafların ek yazılı görüşe karşı cevapları yasal süreleri içinde Rekabet Kurumu'na ulaşmıştır. Rekabet Kurulu, 12.12.2000 tarih ve 00-49/528-290 sayı ile, yürütülen soruşturma ile ilgili olarak 24.1.2001 tarihinde sözlü savunma toplantısı yapılmasına karar vermiş ve sözlü savunma toplantısı davetiyeleri, Kanun'un 46/2 nci maddesi uyarınca ilgililere gönderilmiştir.

- 24.1.2001 tarihinde sözlü savunma toplantısı yapılmıştır.

- 6.2.2001 tarihinde Rekabet Kurulu soruşturmaya ilişkin nihai kararını vermiştir.

G - RAPORTÖRLERİN GÖRÜŞÜ:

1- Özel hukuk hükümlerine tabi olsa da 3813 sayılı Yasa ile kurulan ve futbol alanında kamusal nitelikte belirli görevler yüklenen TFF'nin, yayın haklarının devrine ilişkin gerçekleştirdiği işlemin bir teşebbüs davranışı veya bir teşebbüs birliği davranışı şeklinde tezahür etmediği ve kamusal fayda yaratma amaçlı düzenleyici işlem niteliğine sahip olduğu,

- Söz konusu işlemin, 4054 sayılı Kanun'un kapsamını tanımlayan "Türkiye Cumhuriyeti sınırları içinde mal ve hizmet piyasalarında faaliyet gösteren ya da bu piyasaları etkileyen her türlü teşebbüsün aralarında yaptığı rekabeti engelleyici, bozucu ve kısıtlayıcı anlaşma, uygulama ve kararlar ile piyasaya hâkim olan teşebbüslerin bu hakimiyetlerini kötüye kullanmaları ve rekabeti önemli ölçüde azaltacak birleşme ve devralma niteliğindeki her türlü hukukî işlem ve davranışlar," şeklindeki 2. maddesi karşısında kanun kapsamında olmayan, futbol alanında düzenleme yapma görev ve yetkisi 3813 sayılı Kanun'la tanınmış bir kuruluşun bu görevler çerçevesinde kamusal fayda yaratma amaçlı bir düzenleyici işlemi olduğu,

- 4054 sayılı Kanun'un yalnızca teşebbüslerin mal veya hizmet piyasalarında rekabeti bozucu sonuçlar doğuran veya doğurabilecek nitelikte olan davranışlarına uygulanabilir olması ve devlet tarafından veya devlet adına, onun yetkili kıldığı kurumlarca gerçekleştirilen düzenleyici işlemleri kapsamaması nedeniyle, burada ele

alınan düzenleme ve dolayısı ile “havuz sözleşmesi” hakkında işlem tesis edilemeyeceği,

bu nedenlerle;

- TFF'nin yürüttüğü faaliyetleri açısından kamusal yetkiler kullandığı, futbol maçlarının yayınına ilişkin olarak yaptığı düzenlemenin ve bu düzenleme çerçevesinde tek yayıncı belirlemesinin; bir kamu otoritesince bir piyasanın düzenlenmesi amacıyla işlem tesis etmesi niteliği taşıdığı,

- bu durumda da, yayın haklarının devri işleminin kamunun bir piyasayı düzenleme yetkisi çerçevesinde bir teşebbüse bir hak tahsis etmesi olarak değerlendirilmesi gerektiği,

- TFF'nin yapmış olduğu işlem dolayısı ile 4054 sayılı Kanun kapsamında bir teşebbüs olarak ele alınamayacağı,

- yayın haklarının devri işlemine ilişkin olarak, bir teşebbüs faaliyetinde bulunmayan TFF'nin bu işleminin, 4054 sayılı Kanun kapsamında sayılamayacağı,

bu durumda da TFF ve Teleon hakkında, soruşturma konularından birini oluşturan, yayın haklarının devri amacıyla akdedilen sözleşme ile ilgili olarak bir rekabet ihlaline hükümlenemeyeceği,

2- Teleon'un görüntü satışı için yüksek meblağlarda teminat talep etmek gibi ağır ve kabul edilemeyeceği önceden bilinebilen bir satış koşulu ileri sürmesinin ve böylelikle kendisiyle ekonomik birlik içinde bulunduğu bilinen Star TV dışındaki kanalları maçlardan haber verirken görüntü yayınlamaz durumda bırakmasının, Türkiye 1. Profesyonel Futbol Ligi karşılaşmalarının yayın haklarını tekel olarak devralmakla Türkiye 1. Profesyonel Futbol Ligi karşılaşmalarının banda kaydedilmiş görüntüleri piyasasında elde ettiği hakim durumun Teleon'ca televizyon yayınları piyasasında kötüye kullanılması olduğu,

Dolayısıyla, yayıncı kuruluş Teleon'un, 4054 sayılı Kanun'un 6. maddesi anlamında hakim durumun kötüye kullanılmasına tam uygunluk gösteren bu uygulamadan ötürü Kanun'un 16. maddesi uyarınca idari para cezası ile cezalandırılması, ayrıca ihlal oluşturan uygulamaya son verilmesi yolunda uyarılması gerektiği,

3- Teleon tarafından, ilan ettiği abonelik fiyat tarifesi uyarınca, mevcut ve sonradan katılabilecek Telsim abonelerine Teleon aboneliği satışında daha elverişli ve ucuz koşullar sağlanmasının, GSM hizmetleri piyasasında rekabet koşullarını bozucu etkiler doğurması riskinin olmadığı ve fiilen de bu etkileri doğurmadığı, dolayısıyla söz konusu uygulamanın 4054 sayılı Kanun'un 6. maddesi kapsamında bir kötüye kullanma hali olarak kabul edilemeyeceği.

H - İNCELEME VE DEĞERLENDİRME:

H.1. İlgili Pazar

TFF ile Teleon arasında 28.5.1999 tarihinde akdedilen Yayın Sözleşmesi'nin (Sözleşme) “Konu” başlıklı 2. maddesinde sözleşmenin konusu “1999-2000 ve 2000-2001 sezonları Türkiye Profesyonel 1. Ligi maçlarının, yurtiçine her hafta 3 adedinin

canlı yayın hakkı ile kalan maçların banttan ve/veya özet olarak yayın hakkının verilmesi” olarak belirlenmiştir.

Sözleşme’ye konu olan Türkiye 1. Profesyonel Futbol Ligi maçlarına ilişkin yayın haklarının başlı başına bir piyasa oluşturup oluşturamayacağının tespiti için, bu hakların, diğer spor müsabakalarının yayın hakları ve Türkiye sınırları içerisinde gerçekleşen diğer futbol müsabakaları ve organizasyonlarına ilişkin yayın hakları ile ikame edilemeyeceğinin değerlendirilmesi gerekmektedir.

Spor müsabakaları yayın hakları diğer ülkelerde olduğu gibi Türkiye’de de yayıncılar açısından izleyiciyi ekran başına çekmek bakımından büyük önem arz etmektedir. Spor müsabakaları her ülkenin sosyo-ekonomik yapısına bağlı olarak şekillenen izleyici tercihleri ve talepleri bakımından kendi aralarında farklılık göstermektedir.

Spor olaylarının spor izleyicileri açısından incelenmesi sonucunda spor olayları arasında futbol müsabakaları yayınlarının, diğer spor müsabakalarından çok farklı bir izleyici talebine konu oldukları görülmektedir.

Nitekim televizyon yayınlarına ilişkin izlenme oranlarının ölçümünde yetkili tek kuruluş olan AGB Anadolu A.Ş. izlenme raporlarına bakıldığında, izleyiciler açısından futbol müsabakaları yayınlarına olan ilgi ve bu yayınlar ile diğer spor yayınlarına olan ilgi arası belirgin farklılık açıkça görülmektedir.

1998 yılı “Tüm Kişiler” en çok izlenen “İlk 100 Program” sıralamasında yer alan spor programlarının tamamı futbol karşılaşmaları yayınlarından veya bu karşılaşmalar ile ilgili yapılan programlardan oluşmaktadır.

Bunun yanı sıra 1998 yılı “İlk 20 Haber Programı” sıralamasında yer alan spor haberlerinin tamamı (91. Dakika, Bizim Stadyum, Maraton vb.) futbola ilişkin haber programlarından oluşmaktadır

Ancak spor olayları arasında futbolun diğer spor dallarına ilişkin yayınlardan ayrı ele alınmasını gerektiren en belirgin gösterge 1998 yılı “İlk 20 Spor Programı” sıralamasıdır. Söz konusu sıralamaya bakıldığında, sıralamada yer alan bütün spor programlarının futbol karşılaşmalarına ilişkin olduğu görülmektedir.

Bu açıklamalar çerçevesinde incelemenin, diğer spor branşlarından ayrı ele alınması gerektiği sonucuna ulaşılan futbol karşılaşmaları üzerine yoğunlaştırılması gerekmektedir. Ülkemizde de gerçekleşen futbol müsabakalarını,

- a) Hazırlık müsabakaları,
- b) Dostluk müsabakaları,
- c) Jubile müsabakaları,
- d) Milli müsabakalar,
- e) Türkiye Spor Yazarları Derneği Kupası (TSYD) dahilinde yapılan müsabakalar,
- f) Bir lig dahilinde oynanan müsabakalar
  - 1- 1. lig müsabakaları,
  - 2- 2. lig müsabakaları,
  - 3- 3. lig müsabakaları,
  - 4- Şampiyonlar ligi müsabakaları,

- g) Eleme usulü oynanan müsabakalar
1- Türkiye Kupası müsabakaları
2- UEFA Kupası müsabakaları

şeklinde tasnif etmek mümkündür.

Sözleşmeye konu olan Türkiye 1. Profesyonel Futbol Ligi, 18 spor kulübünün futbol takımlarının 17'şer haftalık iki ayrı devreden oluşan bir sezon boyunca karşılıklı müsabakalar yaptıkları bir organizasyondur. Lig, eleme usulü ile oynanan bir düzenleme değildir. Sezon başında yapılan fikstür çekilişleri ile müsabakaların sırası ve takımların bu sıraya göre eşleşmeleri belirlenmektedir. Bu kapsamda, takımlar birbirleri ile, sezon sonuna (34 hafta boyunca) kadar her hafta cuma, cumartesi veya pazar günleri gerçekleştirilen dokuz adet karşılaşmada mücadele etmektedirler.

Lig organizasyonunda, hangi takımın sezonu kaçınıcı sırada bitireceği, ligdeki herbir takımın ayrı ayrı diğer takımlarla yapacakları maçların sonuçlarına bağlıdır. Bir takımın bütün müsabakalar gerçekleştikten sonra kaçınıcı sırada yer alacağı, kendisini yakından takip eden diğer takımların alacakları bir fazla puandan ya da bir fazla gol sayısından bile etkilenmektedir.

Tüm maçlar halka açık şekilde, stadyumlarda seyirci önünde oynanmaktadır. Toplanan seyirci hasılatı belli giderler düşüldükten sonra ev sahibi takıma ait olmakta ve kulüplerinin başlıca gelir kalemlerinden birisini oluşturmaktadır. Spor kulüplerinin futbol müsabakalarının oynanmasından doğan en önemli gelir kaynağı ise; müsabakaların televizyon, radyo gibi iletişim kanallarında yayınlanması karşılığında elde edilen gelirlerdir.

1. lig maçlarının gerek iletişim kanallarından gerekse stadyumlarda fiilen izlenmesi konusunda futbol izleyicilerinden kaynaklanan büyük bir talep mevcuttur. Yayın kuruluşları için izleyicilerin tercihi kuşkusuz büyük önem arz etmektedir. Bu sebepten dolayı yayın kuruluşları izleyicilerden gelen yoğun talebi karşılamak için bu maçlara ilişkin görüntüleri izleyicilere aktarmaya büyük önem vermektedirler.

1. lig müsabakalarına ilişkin yayın haklarının diğer müsabakalara ilişkin yayın hakları ile ikame edilip edilemeyeceğinin belirlenmesi için, yayın haklarına talip olan yayın kuruluşlarının başta izleyici tercihleri olmak üzere gözönüne aldıkları noktaların kısaca incelenmesi gerekmektedir.

a) İzleyici Tercihleri

Yukarıda detaylı olarak anlatıldığı üzere, Türkiye 1. Futbol Ligi 34 haftadan oluşan bir mücadeleyi ifade etmektedir. 1. ligde yer alan bir futbol takımı olağanüstü bir durum olmadıkça 34 haftanın hepsinde maç yapmaktadır. Bir takımın ligdeki başarı grafiğinin düşük olması, bu takımın maç yapma hakkına hanel getirmemekte, aynı şekilde takımın başarı grafiğinin yüksekliği de takıma fazladan maç yapma hakkı vermemektedir.

Diğer organizasyonlar veya sair maçlar izleyici gözünde, bir kereye mahsus olma, devamlılık arzetmeme, arızı olma gibi organizasyonun kendine has özelliklerinden dolayı; oynanan müsabakaların uzun soluklu bir mücadeleyi ve buna bağlı olarak uzun süreli bir heyecanı ifade ettiği 1. ligden ayrılmaktadırlar.

b) Yayın Haklarının Yayıncı İçin Taşıdığı Risk

Futbol maçlarına ilişkin yayın haklarını talep eden yayıncılar gözünde ligler, diğer organizasyonlara göre daha az risk ifade etmektedir. Yayıncılar açısından lig maçlarının yayın hakları 34 hafta sürecek bir yayını ifade etmektedir. Buna göre, yayıncılar geleceğe yönelik yayın program ayarlamalarını daha güvenli bir şekilde yapabilmektedir. Yayıncılar açısından lig dışında seyirci çekme potansiyeli olan diğer müsabakalardan UEFA Kupası maçları eleme usulü ile oynandığı için, yayın hakkı satın alınmak istenen takımın bir üst tura çıkıp çıkmayacağı, daha doğrusu elenip elenmeyeceği belli değildir. Dolayısıyla bu yayın hakları yayıncılar açısından risk ifade etmektedir.

Seyirci çekme potansiyeli olan organizasyonlardan, Şampiyonlar Ligi ise her ne kadar bir lig adı altında oynansa da normal lig müsabakalarından farklılık göstermektedir. Bu organizasyonda takımların dörderli gruplar halinde birbirleri ile maç yapmalarından sonra grupta birinci ve ikinci sırayı alanlar ikinci aşamaya yükselmekte, üçüncü sıradaki takımlar UEFA kupasında mücadele etme hakkı kazanırken son sırada yer alan takımlar elenmektedir. İkinci aşama ise, yine dörtlü gruplar halinde oynanan müsabakalar sonunda gruplarda birinci ve ikinci olanların son sekiz takım içerisinde mücadele etme hakkı kazanmalarını içermektedir. Grupların birinci ve ikincilerinin çapraz eleme usulü ile karşılaşması sonunda yarı final ve finale kalanlar belirlenmekte ve sonuçta iki finalistin karşılaşması sonucunda şampiyon takım ortaya çıkmaktadır.

UEFA ve Şampiyonlar Ligi'nde her sene Türkiye Ligi'nde yer alan takımların da mücadele etmesine rağmen, öncelikle ilerleyen turlarda mücadele eden Türk takımlarının sayısının azalması nedeniyle, Türk seyircilerinin yabancı takımların birbirleriyle oynadığı diğer maçlara duyduğu ilgi azalmakta ve bu nedenle Türkiye 1. lig müsabakalarının yayın hakları; yayın kuruluşları için, diğer organizasyonların yayın haklarından farklılık göstermektedir.

c) Reklamverenlerle İlişkiler

Reklamverenlerin reklamlarını yayınlatacakları televizyon kanallarını seçmelerin-de en belirleyici etken kanalların izlenme oranlarıdır.

Reklamveren doğal olarak reklamının en fazla izlenen kanalda yayınlanmasını istemektedir. Bu sayede reklamlar en yüksek sayıda izleyiciye ulaşabilecektir. Futbol müsabaka görüntülerinin ve özellikle 1. lig müsabakalarının futbolseverleri devamlılık, sürükleyicilik, sonuçların belirsizliği gibi unsurlara dayalı olarak ekran başına çekme hususunda önemli bir yeri olduğu kuşkusuzdur. Bu nedenle yayın kuruluşları, izlenme oranlarını yükseltmek, dolayısı ile reklam gelirlerini artırmak için; futbolseverlerin ilgisini ve heyecanını daha uzun süre tahrik eden 1. lig maçlarının yayın haklarını satın almayı özellikle istemektedirler.

Havuz sistemi uygulamalarının başlamasından buyana, münhasırlık çerçevesinde ve birden fazla futbol sezonunu kapsayacak biçimde toplu olarak pazarlanan

1. lig maçları yayın haklarının fiyatında sürekli ve büyük artışlar meydana gelmiş¹, ihalelerde kanallar büyük fiyat savaşlarına girerek bu haklara talip olmuşlardır.

Fiyatların yükselmesiyle birlikte gerek diğer futbol müsabakalarının gerekse başka spor branşlarının müsabakalarının yayın haklarına doğru bir talep kayması olmamış ve hatta Türkiye 1. Profesyonel Futbol Ligi maçlarının yayın haklarının toplu halde bir yayıncıya satılmasından sonra diğer kanallar başka müsabakaları yayınlamaya yöneldiler bile 1. lig maçlarına ait haber amaçlı özet görüntüleri satın almak için de yüksek maliyetlere katlanmayı göze almışlardır.

Yukarıdaki açıklamalar karşısında, nihai tüketici olan izleyiciler, yayıncılar ve reklam şirketleri açısından diğer müsabakalara ait yayın hakları ile ikame edilemez nitelik taşıyan “Türkiye 1. Profesyonel Futbol Ligi karşılaşmalarının yayın hakları”nın başlı başına bir piyasa oluşturduğuna hükmetmek kaçınılmaz olmaktadır.

Söz konusu yayın haklarını satın alan yayıncı kuruluş stadiyalara girerek çekim yapabilecek tek kuruluş olarak belirlenmiştir. Bu şekilde söz konusu hakları satın alarak maçların canlı yayın hakkını elinde bulunduran kuruluş, aynı zamanda bu maçlara ait banttan, özet veya haber amaçlı görüntüler için de tek temin kaynağı haline gelmektedir. Ancak hak sahibi yayıncı kuruluşun yayın haklarını münhasıran elinde bulundurması karşısında, diğer yayıncı kuruluşların da 1. lig maçlarına ilişkin görüntülü haber yayını yapmaları Sözleşme ile güvence altına alınmış, tekrar yayın, özet ve banttan görüntü satışı kaydı ile bir çeşit “alt-lisanslama” sistemi getirilmiştir. Bir başka deyişle, naklen yayınlanan ya da yayınlanmayan maçların kaydedilen görüntüleri, yayın haklarını elinde bulunduran kuruluş tarafından maçlar ile ilgili yayın yapmak isteyen yayın kuruluşlarına satılabilmektedir.

Bu şekilde, reklam gelirlerini garanti edebilmek için çeşitli yayın farklılaşmalarına gitmesi gereken kanallar, belirli yayın gün ve saatlerinde bu görüntülerin yer aldığı programlar hazırlayarak, izlenme oranlarını artırmaya çalışmakta, bu programlar bazında birbirleriyle rekabet etmektedirler. Teleon ve TFF arasında akdedilen sözleşme ile maçların haber amaçlı özetlerine getirilen azami fiyatın yüksekliğine karşın bu görüntülerin talep bulması, maç görüntülerine seyircilerin ve dolayısı ile yayıncı kanalların verdikleri önemin bir göstergesidir. Bu durum başka piyasaların varlığına da işaret etmektedir.

Maç yayın haklarının satışından doğrudan etkilenen ve rekabet hukuku açısından ayrı bir ürün olduğu sonucuna varılan ürün, “Türkiye 1. Profesyonel Futbol Ligi Karşılaşmalarının Banda Kaydedilmiş Görüntüleri”; bu ürünün alım satımına konu olduğu piyasa ise, “Türkiye 1. Profesyonel Futbol Ligi Karşılaşmalarının Banda Kaydedilmiş Görüntüleri Piyasası” olarak tespit edilmiştir.

29.5.1996 tarihinden itibaren yürürlükte olan havuz sistemi, bütün kulüplerin yayın haklarının tüm çeşitleri ile birlikte tek bir yayın kuruluşuna verilmesini ve müsabakaların yapıldığı stadiyalara girme yetkisine tek bir yayın kuruluşunun sahip olmasını öngörmektedir.

¹ 1996-1997,1997-1998, 1998-1999 futbol sezonlarına ilişkin olarak yayın haklarının bedeli, %10 TFF payı da dahil olmak üzere 154.111.100 ABD Doları, 1999-2000 ve 2000-2001 sezonlarına ilişkin olarak ise 274.378.500 ABD Doları olarak belirlenmiştir.

Maçın oynadığı gün veya bir gün sonra yayınlanan, maça ilişkin görüntülerin yer aldığı, önemli pozisyonların değerlendirildiği, ligin ilerleyen günlerine dair tahminlerin yapıldığı, önemli spor otoritelerinin, futbolcuların ve yorumcuların katıldığı spor programları yayıncılar açısından büyük önem taşımakta, kanallar bu programları görüntülü yapabilmek için önemli maliyetlerin altına girmeyi göze almaktadır. Dolayısıyla, bir diğer ilgili ürün pazarı da, “açık (bedelsiz) televizyon yayınları piyasası” olarak belirlenmiştir.

H.2. Tespit ve Deliller

H.2.1 - Taraflar Hakkında Bilgi

H.2.1.1- Türkiye Futbol Federasyonu (TFF)

TFF, 3813 Sayılı Türkiye Futbol Federasyonu Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanun ile kurulmuş, özel hukuk hükümlerine tabi, özerk bir kuruluştur.

3813 sayılı Kanun’un 2. maddesinde ise, TFF’nin görevleri:

“Futbol faaliyetlerini yürütmek, futbolun gelişmesini ve yurt sathına yayılmasını sağlamak, bu konularda her türlü düzenlemeyi yapmak, kararlar almak ve uygulamak,

Milli ve milletlerarası kuralların ve her türlü talimatın uygulanmasını sağlamak ve Türkiye’yi futbol ile ilgili konularda yurt dışında temsil etmek,

Yurt içi ve yurt dışı futbol faaliyetleri ile milli müsabakalar için plan, program ve benzeri her türlü düzenlemeyi yapmak ve başarılı sonuç sağlanması için gerekli tedbirleri almak”

olarak sayılmıştır.

H.2.1.2-Teleon Reklamcılık ve Filmcilik Sanayi ve Ticaret A.Ş. (Teleon)

TFF ile 28.5.1999 tarihinde imzaladığı sözleşme ile 1999-2000 ve 2000-2001 futbol sezonlarında Türkiye 1. Profesyonel Futbol Ligi maçlarının yayın haklarını devralan Teleon, yayıncılık hizmeti sunan bir teşebbüştür. İstanbul Ticaret Sicili Memurluğu Sicili’ne 281094-226676 sayı ve 29.11.1991 tarihi itibarıyla kayıtlı söz konusu teşebbüsün ortaklık yapısı aşağıdaki gibidir.

Pay Sahibi	Pay Oranı (%)	Değeri
C. C... U...	46	460.000.000
M. H... U...	46	460.000.000
Y... O...	5	50.000.000
A... R... T...	1	10.000.000
D... G...	1	10.000.000
S... A...	1	10.000.000
TOPLAM	100	1.000.000.000

H.2.2. Havuz Sistemi ve TFF

Ülkemizde, havuz sistemi olarak adlandırılan, futbol müsabakalarına ilişkin yayın haklarının toplu olarak devri ve bu devir sonucu elde edilen gelirin kulüpler arasında belli bazı kriterlere göre paylaşılması esasına dayalı sistem, TFF'nin 22.4.1996 tarihli Yönetim Kurulu Kararı ile hayata geçirilmiştir.

TFF, 3.7.1992 tarihinde yürürlüğe giren 3813 sayılı “Türkiye Futbol Federasyonu Kuruluş ve Görevleri Hakkında Yasa” ile özel hukuk hükümlerine tabi, tüzel kişiliğe sahip ve özerk olarak kurulmuştur.

TFF'nin Kuruluş ve Görevleri Hakkında 3813 sayılı Yasa'nın 2. maddesinde TFF'nin görevleri;

- a) Futbol faaliyetlerini yürütmek, futbolun gelişmesini ve yurt sathına yayılmasını sağlamak, bu konularda her türlü düzenlemeyi yapmak, kararlar almak ve uygulamak,
- b) Milli ve milletlerarası kuralların ve her türlü talimatın uygulanmasını sağlamak ve Türkiye'yi futbol ile ilgili konularda yurt dışında temsil etmek,
- c) Yurt içi ve yurt dışı futbol faaliyetleri ile milli müsabakalar için plan, program ve benzeri her türlü düzenlemeyi yapmak ve başarılı sonuç sağlanması için gerekli tedbirleri almak

olarak tanımlanmıştır.

2. maddede yer alan bu görevler haricinde; Yasa'nın “Yayınların düzenlenmesi” başlıklı 29. maddesine göre, “Futbol müsabakalarının televizyon ve radyodan yayınlanmasının düzenlenmesi ve programlanmasına Federasyon yetkilidir. Kulüplerin bu konuda yayın kuruluşları ile yapacakları sözleşmeler, Federasyonun gözetim, denetim ve onayına tabidir.”

TFF Yönetim Kurulu'nun görevleri arasında ise 3813 sayılı Kanun'un 10. maddesi (j) bendinde belirtildiği üzere “Futbol ile ilgili televizyon, radyo, basılı eser yayınları ile her türlü reklam konusunda ticari ve mali hakları düzenlemek ve denetlemek” yer almaktadır.

H.2.3. TFF ve Teleon Arasında Akdedilen 28.5.1999 Tarihli Sözleşme

Teleon ve TFF arasında 28.5.1999 tarihinde imzalanan yayın sözleşmesi ile “1999–2000 ve 2000–2001 sezonları Türkiye 1. profesyonel futbol ligi maçlarının yurt içine her hafta 3 adedinin canlı yayın hakkı ile kalan maçların banttan ve/veya özet yayın hakkı” Teleon'a devredilmiştir.

Aynı sözleşmenin “Yayın Esas ve Usülleri” başlıklı 7. maddesinin (ç) bendinde, “... Haber amaçlı görüntüleri almak isteyen yayın kuruluşları bu görüntüleri almak için sözleşmenin tarafı olan Yayıncı'ya başvurmak zorundadır. Yayıncı talep halinde diğer yayın kuruluşlarına 3 dakika ile sınırlı olmak, dakikası başına 2.000.- USD'ndan pahalı olmamak ve tüm yayın kuruluşlarına eşit koşullarla, eş zamanlı ve içeriği aynı olmak kaydıyla haber amaçlı görüntüleri vermek zorundadır...” ifadesine yer verilmektedir.

H.2.4. Görüntü Satışları

Teleon'un haber amaçlı görüntülerin diğer televizyon kuruluşlarınca satın alınmasına ilişkin düzenlediği taslak sözleşme incelendiğinde, başlangıçta görüntülerin her hafta ayrı ayrı değil, iki futbol sezonunu kapsayacak şekilde paket olarak satın alınması zorunluluğu, 35 milyon ABD Doları tutarında banka teminat mektubu gibi şartların bulunduğu görülmektedir. Teleon satışa ilişkin şartları daha sonra değişik bir taslak sözleşme metni olarak hazırlamış, bu taslakta teminat mektubu miktarını 10 milyon ABD Doları olarak belirlemiştir. Haber amaçlı görüntü alacak kuruluşların imzalaması öngörülen taslak sözleşmede daha sonra bir takım değişiklikler daha yapılmıştır. Son durumda istenen teminat mektubu miktarı 2 milyon ABD Doları olarak belirlenmiştir.

Teleon'un bu eylemleri sonucunda bazı yayın kuruluşlarının 1999-2000 sezonuna kadar yayınladıkları bazı spor programlarını görüntüsüz yayınlanmaları sonucunda izlenme payları genellikle düşmüştür. Bu yayıncılar bazı programları ise yayından çıkarmak zorunda kalmışlardır.

H.2.5. Teleon Abonelik Koşulları

Teleon, 1999 Haziran sonunda, çeşitli alıcı grupları arasında fiyat farklılaştırmasına gittiği aşağıdaki abonelik fiyat tarifelerini ilan etmiş ve yetkili satıcılar (bazı Telsim Shop'lar) kanalıyla söz konusu tarifeyi uygulamıştır.

Ürün Kodu	Promosyon (uydu sistemi için)		Mevcut Telsim Abonesi	Yeni Telsim Abonesi (Aktif 90)	İşyerleri
	Uydu	Anten veya Kablolu TV			
Receiver Bedeli(TL)	A	B	C	D	E
Receiver Bedeli(TL)	45,000,000	Xxxxxx	0	22,500,000	45,000,000
Dekoder Bedeli(TL)	Xxxxxx	90,000,000	xxxxxx	Xxxxxx	xxxxxx
1 Yıllık Peşin Üyelik(TL)	225,000,000	225,000,000	185,000,000	185,000,000	895,000,000
Peşin Toplam(TL)	270,000,000	315,000,000	185,000,000	207,500,000	940,000,000
1 Yıllık Taksitli Üyelik(TL)	Xxxxxx	Xxxxxx	25,000,000 peşin 10 ay*40\$	25,000,000 peşin 10 ay*40\$	112,000,000 peşin 10 ay*200\$

Teleon abonelik paketlerinin satışının yapıldığı yetkili bazı Telsim Shop'lardan elde edilen ve Telsim Shop'lar tarafından uygulanması zorunlu olan Teleon abonelik paketlerinin satış koşullarının ayrıntılı olarak düzenlendiği "Teleon Satış Dosyası"nın incelenmesi sonucunda, farklı abone gruplarının farklı uygulamalara tabi olduğu görülmektedir.

Maç yayın hakkının alınmasından sonra eski ve yeni Telsim abonelerine uygulanan indirimli satış koşulları, promosyon ve üyelik taahhünamesi hükümleri çerçevesinde incelendiğinde, 3.8.1999 tarihinden önce Telsim abonesi olanların mevcut aboneliklerini 1 yıl süreyle devam ettireceklerinin, 3.8.1999 tarihinden itibaren abone olanların ise Telsim Aktif-90 paketine² abone olacakları ve 1 yıl süre ile bu pakete aboneliklerinin devam edeceğinin taahhüt altına alındığı ve taahhütlere aykırı davranışların ise ağır maddi yaptırımlara bağlandığı görülmektedir. Bu uygulama ile, bir yandan indirimli satış sayesinde Teleon abonesi kazanılırken diğer yandan yine bir Rumeli Grubu şirketi olan Telsim'in de asgari 1 yıl için bu indirimden yararlanan müşterilerin aboneliğini garanti altına almasının amaçlandığı, bu şekilde iki piyasada da özendirici bir satış promosyonunun hedeflendiği, Teleon abonelik paketlerinin Telsim Shop'larda satışa sunulmasının da bu durumu pratikte kolaylaştırdığı anlaşılmaktadır.

Bu durumda eski Telsim aboneleri için, indiriminin uygulandığı esas ürün "1 yıllık Teleon aboneliği" olarak belirlenebilmekte, Telsim aboneliğinin en az bir yıl süre ile aktif tutulması gerekliliği ise bu indirim hak kazanmanın şartını oluşturmaktadır.

Yeni Telsim abonelerinde ise, Teleon aboneliğinde indirim uygulanmasının koşulu 3.8.1999 tarihinde veya sonrasında eğer Aktif-90 aboneliği dışında Telsim abonesi olunduyorsa bu aboneliğin Aktif-90'a dönüştürülmesi veya sıfırdan Telsim Aktif-90 abonesi olunmasıdır. Burada esas ürün Teleon aboneliği, bu üründe indirim uygulanmasını sağlayan ürün ise Telsim Aktif-90 aboneliğidir.

Aralık 1999 itibarıyla Telsim'in toplam abone sayısı 1,344,000, Turkcell İletişim Hizmetleri A.Ş. ise 3,386,000 olmak üzere bu teşebbüslerin GSM hizmetleri piyasasındaki pazar payları yaklaşık sırasıyla %29 ve %71 olarak belirlenmiştir.

Mayıs 1999'dan başlamak suretiyle Aralık 1999'a kadar ay bazında Telsim ve Turkcell'e her ay kaydolun abone sayıları ise Turkcell'in Nisan 2000 satış raporundan derlendiği şekliyle aşağıdaki tabloda gösterilmiştir:

	May. 99	Haz. 99	Tem. 99	Ağ. 99	Eyl. 99	Ek. 99	Kas. 99	Ar. 99
Telsim	113.780	149.820	205.490	185.320	142.370	138.450	124.120	102.590
Turkcel	265.869	302.906	309.650	270.171	322.859	296.993	275.712	211.920

Telsim'in 9.12.1999 tarihli dilekçesinde, Teleon'a abone olan mevcut Telsim abone sayısı 1999 yılının uygulamanın başladığı ayları olan Ağustos ve Eylül için sırasıyla 10.029 ve 9.156 olarak bildirilmiş, Teleon ve Telsim'e birlikte abone olanların sayısının ise aynı aylar itibarıyla, 1.149 ve 875 olduğu ifade edilmiştir.

² Aktif-90 paketi ilgili dönemde, aylık 13,900,000 TL sabit ücreti olan ve aboneye her ay 90 dk. ücretsiz konuşma sağlayan bir abonelik çeşididir.

Yukarıdaki rakamlardan, Telsim abonelerine uygulanan promosyonun başlangıç tarihinden itibaren 2 ay içinde elde edilen Teleon abonesi sayısının 21.213 olduğu, bunun GSM hizmetleri piyasasında her ay kaydolan abone sayıları karşısında çok düşük kaldığı anlaşılmaktadır. Turkcell'e her ay kaydolan abone sayısında kampanya sonrası Ağustos ayında deprem nedeniyle kaydedilen düşüş dışında önemli bir değişiklik olmadığı, abone kaydının neredeyse sabit bir seyirde devam ettiği de gözlemlenmektedir. Benzer şekilde, Telsim abonelerinin sayısında da dikkat çeken herhangi bir artış görülmemektedir.

H.3. Savunmalar

TFF, Kurum kayıtlarına 9.10.2000 tarih ve 4189 sayı ile intikal eden yazısında, Soruşturma Raporu'nda yer alan Soruşturma Heyeti görüşlerine karşı herhangi bir itirazları olmadığını belirtmiştir.

Teleon'un yazılı ve sözlü savunmalarında yer verdiği temel noktalar da aşağıda yer almaktadır:

H.3.1. Pazar Tanımı Konusunda

- Televizyon seyircisi bakımından 1. lig maçları ile aynı nitelikte, fiyatta veya kullanım amacı aynı olan başka görüntüler varsa bunların hepsinin aynı pazarda kabul edilmesi gerektiği,
- Bu açıdan futbol maçları yayınlarının, diğer programlardan (diziler, filmler vb.) bir farkı olmadığı,
- Rekabetin esas ölçüsünün "rating"ler olduğu,
- Bazı televizyon programlarının futbol maçlarından fazla "rating" alabildiği,
- Nitekim Soruşturma Raporu'nun ekinde yer alan AGB raporunun 117. sayfasından da görüleceği üzere Galatasaray- Beşiktaş futbol maçının % 31.8 "rating" aldığı, TV seyircisinin % 68. 2'sinin ise başka programları izledikleri, maç yerine başka programları seyreden büyük bir kitlenin olduğu, hal böyle iken 1. lig maçları yayın piyasasının varlığından söz edilemeyeceği,
- Asıl rekabetin televizyon yayınları pazarında gerçekleştiği,
- Oligopol piyasası olan TV yayıncılığına yeni girmeye çalışan Teleon'un daha önce maç yayın haklarını devralmış başka bir şifreli yayıncı olan Cine 5 Filmcilik ve Yapımcılık A.Ş.'ye (Cine 5) benzer bir şekilde futbol maçlarına ihtiyacı olduğu, bu sayede TV yayıncılığında rekabetin arttığı, şikayet edilmelerinin ardında yatan gerekçenin TV yayıncılığında rekabetin artmış olmasının olduğu,
- Bu gerekçelerden dolayı pazar tanımlamasının yanlış olduğu,

H.3.2. Hakim Durum Konusunda

- Kurul'a göre Teleon'un ihale sonucu maçların yayın hakkını almakla hakim duruma geçtiğinin kabul edildiği, burada Teleon'un hakim durumda olduğuna karar verilmesine sebep olan gerekçenin ihaleyi kazanmış olmasının olduğu, başkaca herhangi bir analiz yapılmadığı,

- Fikri mülkiyet haklarının sahibine hukuki tekel hakkı verdiği, ancak bu hakkı elinde tutan işletmenin ekonomik olarak hakim durumda olduğu önermesinin her zaman geçerli olmadığı,
- Sırf hukuki tekele sahip olunmasının, hak sahibinin ekonomik bakımdan da tekel olması sonucunu doğurmayacağı, ekonomik bakımdan tekel olmanın gösterilebilmesi için hukuki tekel olma dışında başka pazar unsurlarına da bakılması gerektirdiği,
- Teleon'un "dekoder" satamaması durumunda sırf hukuken tekel hakkına sahip olduğu için hakim durumda olduğundan söz etmenin daha detaylı bir analiz gerektireceği,
- Bundan önceki ihaleyi kazanan yayın kuruluşunun abone sayısının 550.000 civarında olduğu ve Teleon'un şu ana kadar yalnız 124.055 abonelik sattığı, bu durumda maç yayınlarını anında izlemek isteyen 550.000 kişinin varlığından söz edilebileceği, bunlardan 124.055 adedine sahip olabilmiş Teleon'un hakim durumda olduğundan bahsetmenin zayıf bir görüş olduğu, bu nedenle Kurul'un sadece hukuken tekel hakkına sahip olmakla fiilen, ekonomik olarak hakim durumda olmayı eş tutmasından kaynaklanan hakim durum tespitinin yetersiz kaldığı,

H.3.3. Haber Amaçlı Görüntüler ve Hakim Durumun Kötüye Kullanılması Konusunda

- Diğer yayıncı kuruluşlara verilmediği iddia edilen görüntülerin haber amaçlı görüntüler olduğu ve Kurul tarafından varlığı iddia edilen hakim durumun kötüye kullanılması eyleminin de bu nedenle televizyon yayınları pazarında değil televizyon haber programları yayını pazarında gerçekleşmesi gerektiği,
- Yayın sözleşmesinin 7/ç maddesine göre Teleon tarafından diğer yayın kuruluşlarına verilen görüntülerin haber amaçlı olduğu ve bu görüntülerin sadece haber programlarında gösterilebileceği ve bu görüntüleri alan TV kanallarının bu görüntüleri haber programları haricinde kullanma haklarının bulunmadığı,
- Haber programlarına alınacak reklamların Radyo ve Televizyon Üst Kurulu tarafından sınırlanmış olmasından bahisle bu görüntülerin verilmemesinin diğer TV yayınları reklam piyasasını etkilemeyeceği, haber programlarındaki reklamların ise etkilenme ihtimalinin çok düşük olduğu, RTÜK tarafından bu reklamların sınırlanması nedeniyle tüm kanalların RTÜK tarafından izin verilen süreyi tamamen doldurabildikleri,
- Kurul tarafından bir kötüye kullanma hali olarak kabul edilen Teleon'un 2.000.000 ABD Doları teminat vermedikleri sürece haber amaçlı ve maçlarla aynı gün yayınlanacak olan görüntüleri vermemesi eyleminin; Teleon tarafından yapılmış olan yatırımların korunması, izinsiz kullanımların engellenmesi amacına dayandığı,
- Eski dönemde Cine 5 tarafından bu amaçla açılmış ve bazıları henüz sonuçlanmamış pek çok davanın bulunmasının bu amacı desteklediği,
- Sözleşmenin karşı tarafı olan TFF'nin de bu uygulamanın sözleşmeye uygun olduğunu belirttiği,

- Büyük televizyon kuruluşları için özellikle Show TV gibi senelik yaklaşık 100 milyon ABD Doları reklam geliri olan bir şirket için iki milyon ABD Doları gibi bir teminatın “faaliyetlerini zorlaştırmaya” yetmeyeceğinin açık olduğu,
- Teleon tarafından istenilen teminat mektubunun, kendi grup bankası olan Show TV için maliyetsiz bir işlem olacağı,
- Teleon tarafından istenilen teminat mektubunun hangi hallerde nakde çevrileceğinin sözleşmede açıkça belirtildiği ve ancak bu hallerin gerçekleşmesi halinde teminat mektubunun nakde çevrilebileceği, bu koşullar altında ağır ve kabul edilemez bir teminat şartının getirildiğinden söz edilemeyeceği,
- Kötüye kullanma olarak kabul edilen uygulamaların sonuçlarının tespiti mümkünken Kurul’un bu uygulamaların sonuçlarını kanallara sorduğu, oysa bu sonuçların AGB’den temin edilebileceği,

H.3.4. TFF’nin Düzenleyici Yetkisi Konusunda

- TFF’nin yaptığı açıklamalarda teminat isteme uygulamasının sözleşmeye aykırı olmadığını ve hukuka uygun olduğunu belirttiği, bu çerçevede söz konusu uygulamanın sözleşmenin bir parçası olduğunun düşünülmesi gerektiği, sözleşmenin bir parçası olan bu uygulamanın yapılmasına itiraz edebilecek tek makamın TFF olduğu, Rekabet Kurulu’nun bu konuya karışma ve müdahale etme yetkisinin bulunmadığı, bu nedenle Rekabet Kurulu’nun TFF’nin yetkilerine ve yapmış olduğu sözleşmelere müdahale etmesinin 3813 sayılı Kanun’a aykırı olduğu,
- Kurul’un havuz ihalesi öncesinde, TFF’ye, Devlet Bakanlığı eli ile göndermiş olduğu görüş yazısında, TFF’nin havuz yayıncısının satacağı haber amaçlı görüntülerin maksimum fiyatını tespit etmesini dahi yayıncı aleyhine rekabet sınırlaması olarak öngörmüş iken Teleon’un basit bir uygulaması aleyhine soruşturma açmasının çelişki teşkil ettiği,

H.3.5. Yan Sınırlamalar Doktrini Konusunda

- Teleon’un yayın haklarına ilişkin bir hukuki tekel devraldığı, ancak fiilen bu hakkın kendisine geçtiğinden söz edilemeyeceği, bu hakkın Teleon’a geçmesinden söz edebilmek için en azından 550.000 dekoder alıcısından önemli bir miktarının Teleon dekoderini satın almasının gerektiği, soruşturma açıldığı tarihte 30.000 ve savunmaların yapıldığı tarih itibarıyla 124.055 olan abonelik sayısının bu hakkın henüz tam olarak geçmemiş olduğunu gösterdiği, rakip firmaların yasadışı uygulamalarını engelleyerek hukuken devralınmış olan tekelden yayın haklarının fiilen geçmesini sağlamaya çalışmanın bir tali sınırlama teşkil edeceği ve bu durumda en azından hukuken devralınmış olan tekel haklarının fiilen alıcıya geçmesine kadar tali bazı sınırlamalara izin verilmesinin “tali sınırlamalar doktrininin” bir gereği olduğu,
- Olayda hakları devreden bir rakip olmaması, üçüncü bir kişi olması, devir konusu işlemin yayın hakkı gibi teknolojik bir seviyeye ulaşmış firmalar için ihlali çok basit bir konu olması, fiilen de bu gibi ihlallerin varlığını gösteren kuvvetli delillerin olmasının “tali sınırlamalar doktrininin” uygulanabileceğini gösteren önemli deliller olduğu.

H.4. Savunmaların Değerlendirilmesi

H.4.1. Pazar Tanımına İlişkin Görüşler

Teleon'un savunmalarının ilk bölümünü pazar tanımına ilişkin yapılan itirazlar oluşturmaktadır.

Adı geçen kuruluş tarafından, pazarın Türkiye 1. Profesyonel Futbol Ligi karşılaşmaları görüntüleri olarak ele alınmasının daraltıcı olduğu ve rekabetin esas ölçüsünün "rating"ler olduğu, TV kanalları açısından kanallarda yayınlanan programların aldıkları "rating"lere göre birbiri ile ikame edilebilir oldukları, bu sayede TV kanalları için futbol maçlarının diğer programlardan bağımsız olarak ele alınamayacağı, futbol maçlarına yakın veya benzer "rating" alan diğer programların varlığı göz önünde bulundurularak, pazarın TV yayınları pazarı olarak ele alınması gerektiği ifade edilmektedir.

TV yayıncılığı, izleyiciye içerikleri farklı programların ulaştırılması faaliyeti olarak tanımlanabilmektedir. Yayıncılık faaliyeti teknolojik gelişmelere paralel olarak günümüzde geleneksel olarak yapılan açık yayıncılık haricinde şifreli (paralı) olarak da sunulmaktadır.

TV kanalları tarafından izleyicilere ulaştırılan yayınların açık veya şifreli olması, bu sektöre ilişkin yapılacak pazar tanımlarını da etkilemektedir.

Açık televizyon yayıncılığında, kanal tarafından sunulan yayınlar herhangi bir bedel karşılığı olmaksızın izleyiciye ulaştırılmakta, dolayısıyla kanal ve izleyici arasında bir ticari ilişki bulunmamaktadır. Yayınların bu şekilde ticarete konu olmadığı bir durumda açık yayınlara ilişkin rekabet hukuku anlamında bir yayın pazarından bahsedilememektedir. Ancak aşağıda açıklanacağı üzere reklam yeri, yayın hakları, yayın materyalleri gibi bazı pazarları içinde barındıran genel anlamda bir yayıncılık sektörü tanımlanabilmektedir.

Bedelsiz sunulan söz konusu yayınlar büyük oranda reklam yeri satışı ile finanse edilmektedir. Kanal-reklamveren arasında reklam yeri alım-satımına dayalı ilişki göz önünde bulundurulduğunda, TV yayıncılığı sektörüne ilişkin olarak "reklam yeri pazarı" tanımı yapılabilmektedir.

Kanalların izleyiciye sundukları program profilleri ve izleyicilerin programlara karşı olan ilgisi yukarıda tanımlanan bu piyasada ilgili ürün olan reklam yerinin değerinin saptanmasında temel kriterlerdir.

Kanallar, çeşitli programlar ile farklı nitelikte izleyici kitlelerini ekran başına çekerek reklamverenlerin reklam yerlerine olan taleplerini artırmaya çalışmaktadırlar. Bu nedenle, farklı içerikte programların hazırlanabilmesi kanallar açısından büyük önem arz etmektedir. Bu çerçevede televizyon yayıncılığı sektörü ile ilgili reklam yeri pazarının yanısıra, farklı nitelikte programların yapılmasına olanak sağlayan "program materyal pazarları" ya da "yayın malzemesi pazarları" tanımlanabilmektedir.

İzleyici tercihlerinin ne yönde olduğu programların izlenme oranları ve izlenme paylarının belirlenmesi ile tespit edilmektedir. İzlenme oranı kanalda yayınlanan bir programın toplam izleyicilerin yüzde kaçı tarafından, izlenme payı ise

bir programın belirli bir zaman diliminde ekran başında olan izleyicilerin yüzde kaçını tarafından izlendiğini gösteren ölçümlerdir.

İzleyicilerin kendilerine sunulan farklı içerikteki programlardan bazılarını seçmesi ve bu programların benzer izlenme oranı ya da paylarına sahip olması, söz konusu programların izleyiciler açısından birbirini ikame edebildiğini değil, izleyici tercihlerinin programlara olan dağılımını göstermektedir. Başka bir ifade ile, TV yayıncılığında örneğin, maç yayınları ile dizi ya da filmlerin birbirine yakın izlenme payı almaları; maç yayınları ile diziler ya da filmler gibi birbirinden farklı programların birbirini ikame edebildiği biçiminde yorumlanamaz.

Bu nedenle, izleyici açısından programlara ilişkin olarak bir ikame edilebilirlik değil bir tercih sorunu bulunmakta, izleyicinin belirli bir zaman aralığında çeşitli nedenlerle bir programı seçmesinden sonra bu programın ikame edilebilir olup olmadığı tartışması anlamsız kalmaktadır.

Bu çerçevede aynı nitelikte izleyici tercihlerine konu olan, benzer içerikte programların temin edildikleri pazarların ayrı ayrı pazar teşkil ettiğini (örneğin spor içerikli programlar, yerli diziler, eğlence programları, yarışma programları v.b.) söylemek mümkündür. Bu programların içeriğini belirleyen her türlü fikri mülkiyet hakları ve bu haklara dayalı olarak oluşturulan eserler, “hak pazarları” ve “görüntü pazarları” olarak tanımlanabilecek pazarları yaratmaktadır. Bu duruma örnek olarak 1. Profesyonel Futbol Ligi karşılaşmaları yayın hakları pazarı ve hakkı elde eden kuruluşların (ülkemizde “kuruluşun”) diğer kuruluşlara ürün satabileceği “banda kaydedilmiş görüntüler pazarı” verilebilmektedir.

Türkiye 1. Profesyonel Futbol Ligi karşılaşmalarının yayın haklarına dayanılarak hazırlanan banda kaydedilmiş görüntüler, spor içerikli programlarda kullanılan hammaddeyi teşkil etmektedir. Teleon tarafından banda kaydedilmiş bu görüntülerin spor içerikli programlarda kullanılmak üzere diğer yayın kuruluşlarına satılması diğer kanalların “spor içerikli programlar” yapabilmesi için zorunludur. Futbol maçlarına ilişkin görüntülerin ilgili pazardaki öneminin tespitinde, ülkemizde yayınlanan spor programlarının büyük oranda futbol karşılaşmaları görüntülerini kullandığı ve söz konusu görüntülere dayalı programların yüksek izleme paylarına sahip oldukları gözönünde bulundurulmalıdır.

H.4.2. Hakim Duruma İlişkin Görüşler

Soruşturma Raporu'nda, Teleon'a yayın haklarının tahsisinin tek başına pazar tanımı için yeterli olmayacağı düşünülmüş ve bu doğrultuda hak tahsisine konu maç yayın haklarına ilişkin olarak; gerek bu hakları talep eden yayın kuruluşları gerek izleyici tercihleri gerekse reklamverenler açısından teknik analiz yapılmış olup, bunun sonucunda tanımlanan “Türkiye 1. Profesyonel Futbol Ligi maçları yayın hakları pazarı”nda tek olan ürüne iki yıl süre ile sahip olmuş bulunan Teleon'un, “Türkiye 1. Profesyonel Futbol Ligi maçlarının banda kaydedilmiş görüntüleri pazarı”nda mutlak hakim durumda olduğu yargısına varılmıştır.

Teleon tarafından ileri sürülen, Teleon'un abonelik sayısının henüz kendisinden önce maç yayın haklarını devralmış Cine 5'in abonelik sayısına ulaşmamış olduğu iddiası ise, Teleon tarafından maç yayın hakları ile şifreli yayıncılık piyasalarının birlikte ele alınması nedeniyle ulaşılan hatalı bir sonuçtur.

Burada dikkat edilmesi gereken nokta, yukarıda da değinildiği üzere, Teleon'un spor içerikli programlar piyasasının hammaddesi olan Türkiye 1. Profesyonel Futbol Ligi maçlarının banda kaydedilmiş görüntülerinin tek temin kaynağı haline gelmiş olmasıdır.

Dolayısı ile yayın hakları ile şifreli yayıncılık piyasalarının gerek Soruşturma Raporu gerekse yukarıda yer alan açıklamalar çerçevesinde ayrı ayrı piyasalar olduğu göz önünde bulundurulduğunda, Teleon tarafından ileri sürülen, adı geçen kuruluşun şifreli yayıncılık piyasasında hakim durumda olmadığı iddiasının soruşturma konusu ile bir ilgisinin bulunmadığı açıkça görülmektedir.

H.4.3. Haber Amaçlı Görüntüler ve Hakim Durumun Kötüye Kullanılmasına İlişkin Görüşler

Teleon'un savunmalarında, "haber amaçlı görüntülerin" ancak haber programlarında kullanılabileceği, diğer programlar içinde kullanılamayacağı, bu nedenle söz konusu eylemin etkilerinin haber programları bazında incelenmesi gerektiği, bunun yanısıra söz konusu eylemin bir kötüye kullanma teşkil edebilecek etkiye sahip olmadığı iddia edilmektedir.

Haber amaçlı görüntüler tanımı, yayın haklarının devrine ilişkin mevcut sözleşmede, aynı gün satılacak/yayınlanacak maç görüntülerinin daha sonra satılacak/yayınlanacak maç görüntülerinden ayırılması amacıyla TFF tarafından kullanılmış bir deyim teşkil etmektedir. Bu deyim seçimi de, oynanan maçla ilgili görüntülerin ancak yazılı basında görülmeden önce yayınlanmasının haber değeri taşıdığı ve televizyonda yayınlanacak spor haber programlarının haber değeri taşıması için ele alınan spor olayından görüntüler içermesinin gerekli olduğu kabulüne dayanmaktadır.

Haber amaçlı görüntü tanımına konu görüntüler, maçların goller gibi önemli pozisyonlarını içeren kısa görüntüler olarak ele alınmaktadır. Nitekim benzer görüntülere yurt dışı uygulamalarında "short excerpts" (kısa alıntılar) denildiğine de rastlanılmaktadır. Soruşturma konusu olayda da görüldüğü üzere, haber amaçlı görüntüleri temin eden tek kuruluş olan Star TV'nin görüntüleri gerek haber programlarında gerekse maç yorum ve değerlendirme programlarında kullanılması, yukarıda yer alan açıklamaları teyit edici niteliktedir.

Soruşturma konusu olayda diğer TV kanallarından maç görüntü bedeli peşin ödenmesine rağmen teminat mektubu istenilmektedir. Satıcı açısından bu eylemin amacı, pazarın kapatılması, giriş engeli yaratmak ve belirli teşebbüslere avantaj sağlamak olabilir. Bir başka deyişle, teminat mektubu talebi ile bazı yayıncıların söz konusu görüntüleri satın almaları pratikte olanaksız kılınmaktadır.

Görüntülerin satın alınmasının zorlaştırılması ile de, hem dekoder satışlarının artırılması, hem de hak sahibi yayıncı kuruluşla yakın ilişkide olduğu bilinen açık televizyon kanalının (Star TV) rekabette avantajlı konuma geçirilmesi amaçlanmaktadır. Söz konusu eylem hakim durumda olan firmaların, hakim durumdan kaynaklanan güçlerini kötüye kullanma hallerine uygunluk göstermektedir.

H.4.4. TFF'nin Düzenleyici Yetkisine İlişkin Görüşler

Savunmalarda yer alan bir diŐer iddia, TFF'nin sahip olduğu düzenleyici yetki çerçevesinde, haber amaçlı görüntü verilmesine ilişkin çıkabilecek uyuŐmazlıklarda tek yetkili kuruluş olduğu ve Rekabet Kurulu tarafından açılmış olan soruşturma ve alınan tedbir kararının Kurul'un görev alanı dışında kaldığı iddiasıdır.

Soruşturma konusu olayda Teleon tarafından diŐer yayın kuruluŐlarından teminat istenmesi Teleon'un bağımsız iradesi ile alınmış bir karardır. Olayda TFF tarafından herhangi bir müdahalede bulunulmaması, eylemin hukuka uygunluğunun kanıtı olarak görülemez. Teleon tarafından gerçekleştirilen eylem, haber amaçlı görüntülerin diŐer yayın kuruluşlarına teslim edilmesi koşullarının yayın sözleşmesinde net olarak belirtilmemiŐ olması karşısında, bu boŐluktan faydalanarak ma  görüntülerinin diŐer kanallarca talep edilmesini zorlaŐtırmayı hedef alan bir eylemdir.

Delaysı ile Teleon'un, haber amaçlı görüntülerin diŐer yayıncı kuruluŐlarca temin edilmesini fiilen engelleyen söz konusu eylemleri, Kanun kapsamında ihlal sayılan eylemlerden birini teşkil etmekte ve bu konuda Kurul'un görev alanına ilişkin yapılan itiraz dayanaksız kalmaktadır.

H.4.5. Yan Sınırlamalar Doktrinine İlişkin Görüşler

Teleon, Türkiye 1. Profesyonel Futbol Ligi maçlarına ilişkin hukuken devralmış olduğu tekel hakkı fiilen kendisine geçene kadar ya da başka bir deyişle, abone sayısı belirli bir düzeye ulaŐana kadar, rakip firmaların yasadıŐ uygulamalarını engellemeye yönelik eylemlerinin "tali sınırlama" niteliğinde olduğunu ve bu dönem içinde söz konusu tali sınırlamalara izin verilmesi gerektiğini iddia etmektedir.

Bir diŐer ismiyle yan sınırlama kavramı, rekabet hukukunda birleşme/devralmaların kontrolünde, ekonomik ve hukuki açıdan yoĐunlaŐma iŐlemini tamamlayıcı nitelikte olan, ancak işlemin amacı ve sonuçları itibarıyla merkezi öneme sahip olmayan sınırlamaları tanımlamak üzere kullanılmaktadır. Yan sınırlama kapsamında ele alınan düzenlemelerin, taraflarca kararlaŐtırılan, birleşme/devralma işlemi ile doğrudan ilgili, işlemin hayata geçirilmesi için gerekli olan, kapsamı belirli ve sınırlı ve   nc  kiŐileri bağlamayan düzenlemeler olması gerekmektedir.

Teleon'un rakip kanallara haber amaçlı ma  görüntülerini vermeyi reddetme Şeklinde gerçekleşen eylemleri 4054 sayılı Kanun'un 6. maddesi kapsamında değerlendirilmektedir. Bu eylemlerin, yukarıda verilen tanımdan da anlaŐılacaĐı üzere, yan sınırlama olarak kabul edilebilmesi ve bu noktadan hareketle eylemlerin makul görülmesi mümkün değildir.

I - GEREKÇE VE HUKUKİ DAYANAK

I.1. Yayın Sözleşmesi ve Havuz Sistemi

TFF özel hukuk hükümlerine tabi tüzel bir kişiliktir³. Bu anlamda bu kararda, kendisine yasayla verilmiş olan ve genel anlamda futbol oyununa -kulüpler, stadlar, hakemler, maç saatleri, fikstür vb.- ilişkin kural koyucu ve düzenleyici kimliği dışında yapmış olduğu ekonomik aktiviteleri açısından değerlendirmeye alınmıştır. TFF ve Teleon arasında yapılan havuz sözleşmesi incelendiğinde, sözleşmenin yalnızca maç yayın haklarına ilişkin olmayıp, ağırlıklı olarak başka piyasaları da etkileyebilecek ekonomik hükümler içerdiği görülmektedir. Dolayısıyla bu noktada, öncelikli olarak yayın haklarının devrinin ekonomik yönünün açıklığa kavuşturulması, hem TFF'nin konumunun hem de sözleşmenin niteliğinin belirlenmesinde önemli bir kıstas olarak ortaya çıkmaktadır.

Yayın hakları satışı günümüzde spor olaylarının ekonomik yanı ile ilgili olarak en önemli konuyu teşkil etmektedir. Yayıncılık alanında, kablolu televizyonun yaygınlaşması, abonelik sistemine dayalı kanalların ortaya çıkması, yakın zamanlarda paket aboneliklerin ve "izleme başına ödeme" (*pay-per-view*) sisteminin uygulamaya geçmesinde yansıyan teknolojik gelişmeler, dijital teknolojinin piyasaya girişiyile birlikte ivme kazanmıştır.

Bu teknik gelişmeler, yayıncılık alanında çeşitliliğin ve dolayısıyla rekabetin artmasına, reklam, sponsorluk, abonelik aidatları gibi farklı yollardan finansman sağlanabilmesi için daha cazip programların yapılması yönünde baskı oluşmasına yol açmıştır.

Yayın türlerinin ve programların çeşitliliğinin fazla olduğu bir ortamda, önemli spor olayları ile ilgili programlar; sadık bir izleyici kitlesi kazanmak, yüksek izlenme oranları sağlamak ve reklam gelirlerini artırmak açısından büyük önem kazanmıştır.

³ Ankara 6. İdare Mahkemesi 24.12.1996, 1996/1558 K. Star Televizyon Hizmetleri A.Ş.'nin, 1996-1997 sezonu yayın talimatının 5. ve 7/A. maddelerinin iptali istemi ile açmış olduğu davada, TFF'nun genel idarenin dışında yer alan Kamu Kurumu niteliği bulunmadığı, özel hukuk tüzel kişisi olması nedeniyle idari işlem niteliği bulunmayan 1996-1997 sezonu Yayın Talimatına karşı açılan davanın çözümünün Adli yargının görev alanına gireceği cihetle görev yönünden reddine karar vermiştir. Bu karar Danıştayca onanmıştır. Danıştay 10 uncu Dairesi 1997/2081 Sayılı Kararında;

"Ankara 6. İdare mahkemesince; 2813 sayılı Türkiye Futbol Federasyonunun kuruluş ve görevleri hakkında Kanununun 1. Maddesinde Türkiye Futbol Federasyonu'nun bir özel hukuk tüzel kişisi olduğunun belirtildiği, 30. maddesinde ise bu kanunda belirtilen teşkilatın çalışma usul ve esasları ile kanunun uygulanmasına ilişkin hususların genel kurulun yapacağı ana statü ve yönetim kurulunun yapacağı statü ve talimatlarla belirleneceğinin hüküm altına alındığı yasanın bu kuralları karşısında Türkiye Futbol Federasyonu'nun genel idarenin dışında kalan ve kamu kurumu niteliği taşımayan bir özel hukuk tüzel kişisi olması nedeniyle idari işlem niteliği bulunmayan 1996-1997 sezonu yayın talimatına karşı açılan davanın çözümünün adli yargının görev alanına girdiği gerekçesiyle davanın görev yönünden reddine karar verilmiştir.

Davacı idare mahkemesince verilen kararın Anayasa'nın 123. ve 125. Maddeleri ile 3813 sayılı Yasanın amaçlarına aykırı olduğu iddiasıyla temyizden incelenip bozulmasını istemektedir.

İdare ve vergi mahkemelerinin nihai kararlarının temyizden bozulması 2577 sayılı idari yargılama usulü kanununun 3622 sayılı yasayla değişik 59. Maddesinde yer alan sebeplerden birinin varlığı halinde mümkündür.

Temyizen incelenen ve yukarıda özetlenen gerekçelere dayalı olarak ...temyiz isteminin reddine ve anılan kararın onanmasına" karar vermiştir. (Danıştay 10. Daire, 25.07.1997 tarih, E. 1997/972, K. 1997/2081)

Ankara 2. İdare Mahkemesi 1996/1297 E. 1997/622 K. sayılı kararı ile, Prime Prodüksiyon Hizmetleri A.Ş.'nin İstanbulspor Faaliyetleri A.Ş. ile imzalamış oldukları sözleşmenin onaylanması talebi ile ilgili yaptığı müracaat, işlemin ticari nitelikte olması ve Federasyonun özel hukuk kişisi olması sebepleri ile görev yönünden reddedilmiştir.

Bu tür programların, özellikle paralı kanallar için talebi artırdığı ve piyasaya yeni bir teknoloji sunan yayın kuruluşları için de piyasaya girişi ve piyasada tutunmayı kolaylaştırdığı kabul görmektedir.

Bazı popüler spor olaylarına ilişkin yayın hakları, kanallar arasında yoğun rekabetin yaşandığı ihale savaşlarına yol açarak fiyatların çok yüksek seviyelere fırlamasına neden olmaktadır. Yayın haklarının bedelindeki bu artışla birlikte, federasyonlar ve kulüpler, vazgeçilemeyecek bir finansman kaynağına sahip olmuşlardır⁴.

Futbol, ekonomik hayata etkisi olan, yayıncılık sektörü gibi çeşitli sektörlerde faaliyet gösteren teşebbüsler açısından önem arz eden bir olaydır. Futbol müsabakalarından kaynaklanan yayın hakları satışı, sponsorluk sözleşmeleri, reklam anlaşmaları, bilet satışları vb. konularda çok büyük rakamlar söz konusudur. Futbolun bu ticari boyutu "Futbol Endüstrisi" olarak adlandırılan yeni bir endüstri tanımının yapılmasını gerektirmiştir.

Futbol endüstrisinin temel taşı olan spor kulüpleri, yeni doğan ve süratle gelişen bu endüstri içinde yerlerini sağlamlaştırmak ve işin ekonomik boyutunu gözönünde bulundurarak yönetimlerini daha profesyonel bir hale getirmek için, ülkemizde her ne kadar geç başlamış (İstanbulspor, Sakaryaspor gibi) olsa da, yurtdışında 1980'li yıllardan itibaren şirketleşmektedirler.

Futbolun bu ekonomik yönü, artık şirketleşmeye başlayan kulüpler arasındaki rekabeti futbol sahalarının dışına, ekonomik hayata taşımıştır. Buna bağlı olarak da, kulüpler arasında başta taraftar sayısı olmak üzere çeşitli nedenlerle varolan ekonomik dengesizliklerin futbol sahalarındaki rekabette güç eşitsizliklerine dönüşmesi kaçınılmaz olmuştur.

Futbol maç görüntülerinin çekicilik derecesinin maçı oynayan kulüplerin popülerlik derecelerinin bir türevi olması nedeniyle, her maçın görüntülerinin televizyonlar için aynı değeri taşımaması ve dolayısıyla yayın hakları karşılığında kulüplere verilen bedellerin aynı olmaması sonucu doğmuştur. Televizyon kuruluşları doğal olarak kar etme gayesini ön planda tutmuşlar ve dolayısıyla daha fazla izlenme oranına sahip olacaklarına inandıkları, taraftar sayıları fazla olan futbol kulüpleri ile büyük paralar karşılığı anlaşma yapmayı göze alırken, taraftar ve dolayısıyla seyirci sayıları az olan diğer kulüpler için ya düşük meblağlar önermişler ya da hiç anlaşma teklif etmemeyi yeğlemişlerdir.

Sonuç olarak, kulüpler arasında ekonomik dengesizliğin azaltılmasıyla sahalardaki rekabetin birbirine daha yakın güçler arasında gerçekleşmesi ve böylelikle futbolun seyirciler ve yayıncılar gözünde çekiciliğinin artırılması özellikle uzun yıllar boyunca dünya futbolunun düzenleyici kurumlarını meşgul eden bir konu olmuştur.

Spor kulüplerinin başlıca gelir kaynaklarını yayın hakları satışından elde edilen gelirler, sponsorluk sözleşmelerinden elde edilen gelirler ve reklam gelirleri

---

⁴ Nitekim, ülkemizde de, Türkiye 1. Profesyonel Futbol Liginde ilişkin yayın hakları satışında yayıncıların yayın hakları karşılığında ödedikleri toplam bedel 1994/95 futbol sezonunda yalnızca 6,7 milyon ABD Doları iken, 1996-1999 yılları arasındaki 3 sezonda toplam 139 milyon ABD Dolarına, 1999-2000 ve 2000-2001 futbol sezonlarında ise 350 milyon dolara kadar çıkmıştır.

oluşturmaktadır. Bu gelir kaynakları içinde yayın haklarının payı yayıncılık sektörünün gelişmesiyle doğru orantılı olarak gitgide büyümektedir. Dolayısıyla kulüpler arasındaki gelir farklılığının en belirgin olduğu alanı da yayın gelirleri teşkil etmektedir.

Yurt dışında özellikle Avrupa ülkelerinde, temelde yayın gelirlerinin paylaşılmasından kaynaklanan bu gelir farklılığının giderilmesi için 1980'li yıllardan itibaren takımların dahil oldukları organizasyonların maç yayın haklarının toplu olarak satışı yoluna gidilmiştir. Bu uygulamada, kulüplerin maç yayın haklarının toplu satışı neticesinde elde edilen gelirler, çeşitli kriterler gözetilerek kulüpler arasında dağıtılmakta, her kulübün alacağı bir asgari yayın geliri teminat altına alınmaktadır.

Bu anlamda soruşturma konusu olayda; özel hukuk tüzel kişisi olan TFF, ekonomik nitelik taşıyan faaliyetleri dolayısıyla bir teşebbüs olarak kabul edilmektedir. Teleon'un ise teşebbüs olduğunda bir şüphe bulunmamaktadır. Dolayısıyla, TFF ile Teleon arasında imzalanan sözleşme de, 4054 sayılı Kanun'un uygulama alanı içerisinde yer almaktadır.

Sözleşmenin konusu, 2. maddede şöyle belirlenmektedir:

- her hafta oynanacak dokuz adet 1. lig maçından 3 maçın naklen yayın hakkı,
- naklen yayınlanmayan diğer 6 maç da dahil olmak üzere 9 lig maçının bant yayın hakları,
- 1. lig maçlarının tamamına ilişkin özet yayın hakları (haber amaçlı görüntü).

Dolayısıyla, Sözleşmenin konusu, kapsamı, süresi ve gerek Türkiye 1. Profesyonel Futbol Ligi maç görüntüleri piyasasında gerekse başka piyasalarda rekabeti kısıtlayıcı etkiler doğurup doğurmayacağı açısından rekabet hukuku çerçevesinde incelenmesi gerekmektedir.

Daha önce de ifade edildiği gibi, TFF Yönetim Kurulu'nun 1. Profesyonel Futbol Ligi müsabakalarının televizyondan yayını konusunda 22.4.1996 tarihinde aldığı karar ile yayın haklarının tek elden ve toplu olarak satışını ifade eden havuz sistemine geçilmiştir.

Bu karar dahilinde açılan ilk ihaleyi Cine 5 Filmcilik ve Yapımcılık A.Ş.(Cine 5) kazanmış ve bu kuruluş ile 28.5.1996 tarihinde 3 yıllığına yayın sözleşmesi imzalanmıştır.

TFF, Cine 5 ile yapmış olduğu sözleşmenin süresinin sona ermesini müteakiben yaklaşık aynı esaslar dahilinde yeni bir ihale açarak yayın haklarını 28.5.1999 tarihinde iki yıllığına Teleon'a devretmiş ve hak sahibi yayıncı kuruluş ile soruşturmaya konu olan sözleşmeyi imzalamıştır.

28.5.1996 tarihinde TFF ve Cine5 arasında gerçekleştirilen ilk havuz sözleşmesinin imzası esnasında, 4054 sayılı Kanun'un yürürlükte olmasına karşın Rekabet Kurumu'nun henüz faaliyete geçmemiş olması nedeniyle sözleşmenin rekabet hukuku açısından önceden incelenmesi mümkün olmamıştır. Ancak konu önce adli yargı önüne götürülmüştür. Rekabet Kurumu'nun faaliyete geçmesinin ardından da Kuruma konuya ilişkin olarak müracaat yapılmıştır. Söz konusu müracaatı takiben Kurul, 28.5.1998 tarihinde TFF ile Cine 5 hakkında soruşturma açmıştır. Ancak Yargıtay Onbirinci Hukuk Dairesi tarafından 8 Haziran 1998

tarihinde 1998/30 E. ve 1998/4204 K. sayı ile onanan İstanbul 6. Asliye Ticaret Mahkemesi'nin 8 Temmuz 1997 tarih ve 1996/760 E. ve 1997/625 K. no. lu "... 29 Mayıs 1996 tarihli sözleşmenin Anayasadaki basım ve haberalma özgürlüğüne ait hükümleri ile rekabetin önlenmesi hakkındaki yasa hükümlerine ve B.K.'nun 19 ve 20. maddelerine aykırı hükümleri içermediğinden ve sözleşmenin feshi koşulları gerçekleşmediğinden fesih talebinin reddine" şeklindeki hükmü ve sözkonusu hüküm sonrası Danıştay İdari Dava Daireleri Genel Kurulu'nun 22.3.1999 tarihinde vermiş olduğu "Soruşturma konusu olan sözleşmenin Rekabet Kanunu dahil kanunlara aykırı olmadığı yolunda kesinleşmiş yargı kararı bulunması, sözleşmeye dayanılarak hazırlanan protokolün iptali istemiyle açılan davada, yürütmenin durdurulması isteminin reddedilmesi ve bu yargılamanın halen devam ediyor olması dolayısıyla davalı idarece anılan sözleşmenin Rekabet Kanunu'na aykırı hükümler taşıdığı yolundaki saptamalara dayanarak yargı kararlarıyla hukuka uygun bulunan sözleşmeyi etkisiz kılacak biçimde tedbir kararı verme konusunda yetkisi bulunmamaktadır. Zira yargılama faaliyetinin amacı uyuşmazlığı gelecek için sona erdirmektir ve yargılama faaliyeti sonucu verilen kesin hükümler birlikte davanın yeniden ele alınabilmesi, uyuşmazlıkla ilgili tartışmalara yeniden dönülebilmesi olanağı ortadan kalkmış olur. Kesin hükmün ilişkin olduğu davadaki uyuşmazlığın hukuka uygun biçimde çözülmüş olduğu kabul edilmek zorundadır..." hükmü karşısında, açılan soruşturmada TFF ile Cine 5 arasında imzalanan yayın sözleşmesine ilişkin olarak bir karar verilememiştir.

Bu noktada TFF ile bu kez Teleon arasında 1999-2001 dönemi yayın haklarının devredilmesini düzenlemek amacıyla 28.5.1999 tarihinde imzalanan ve bu soruşturmanın odak noktalarından birini oluşturan Sözleşme'nin taraflarından birinin değişmiş olması noktasından, Cine 5 ile imzalanan önceki sözleşmeden farklı olduğu gözönüne alınarak yapılan bir inceleme sonucunda, her iki sözleşmenin esas itibarıyla birbirine çok benzer düzenlemeler getirdiği ve bu bakımdan önceki sözleşmenin 4054 sayılı Kanun'a uygunluğuna ilişkin yargı kararının bu sözleşme ile ilgili değerlendirmelerde geçerliliğini tartışılır kılacak herhangi bir gelişme yaşanmadığı Rekabet Kurulu'nca saptanmış, dolayısıyla 28.5.1999 tarihli Sözleşme'nin 4054 sayılı Kanun'a aykırılık içermediği yargısına ulaşılmıştır.

I.2. Teleon'un Haber Amaçlı Görüntü Satın Alınmasını Güçleştirmesi

Soruşturma Raporu'nda yer alan tespitlere göre, Teleon, maçların oynandığı gün bu maçlara ait haber amaçlı görüntüleri aynı gün yayınlamak isteyen diğer televizyon kanallarından yayın sözleşmesinde düzenlenen şartlara ek olarak bir de 2 milyon ABD Doları tutarında teminat mektubu talep etmektedir. Bu mektubun nakde çevrilme koşullarına netlik getirilmemesi ise verecekleri teminat mektubunun keyfi olarak nakde çevrilebileceği ve 2 milyon ABD Dolarına el konulabileceği endişesini taşıyan diğer (Star TV'ye rakip) kanalların, maç günü yayınlanmak üzere haber amaçlı görüntü talebinde bulunmalarını neredeyse olanaksız hale getirmiştir.

Teleon'un bu eylemleri sonucunda bazı yayın kuruluşlarının 1999-2000 sezonuna kadar yayınlamış oldukları spor programlarını yayından kaldırmak zorunda kaldıkları göz önüne alındığında, Teleon'un teminat koşulunu, açık televizyon yayıncılığı alanında kendi grubunun temsilcisi olan Star TV'ye rakip kanalları futbol ağırlıklı programlar konusunda dezavantajlı kılmak ve böylelikle Star TV'nin reklam

pastasından daha büyük pay almasını sağlamak amacıyla ileri sürdüğü, bu suretle haber amaçlı görüntüleri yayınlamak isteyen diğer yayıncılar için rekabet koşullarını ağırlaştırdığı kanaati oluşmuştur.

Bu durum karşısında, haber amaçlı görüntülerin bedelinin peşin olarak talep edilmesine karşın Teleon'un görüntü satışında, diğer yayıncılar tarafından teminat koşullarında netlik olmaması nedeniyle kabul edilmeyeceği önceden bilinebilecek satış koşulları ileri sürmesinin, adı geçen teşebbüsün Türkiye 1. Profesyonel Futbol Ligi karşılaşmalarının banda kaydedilmiş görüntüleri piyasasında elde ettiği hakim durumunu açık televizyon yayınları piyasasında kötüye kullanması halini teşkil ettiği ve söz konusu eyleminin 4054 sayılı Kanun'un 6. maddesi kapsamında bir ihlal olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

I.3. Teleon Abonelik Satışında Telsim GSM Abonelerine Tanınan Ayrıcalıklar

Soruşturma Heyeti tarafından yapılan incelemelerden, Teleon'un 1999 yılı Haziran ayı sonunda çeşitli alıcı gruplarına farklı fiyat uygulanmasını öngören abonelik fiyat tarifesi ilan ettiği ve yukarıda H.2.5. numaralı bölümde yer verilen bu tarifeyi yetkili satıcılar aracılığı ile uyguladığı anlaşılmaktadır.

Abonelik koşullarını gösterir tablonun incelenmesinde, mevcut ve sonradan katılabilecek Telsim abonelerine Teleon aboneliğinde indirimli fiyatlar uygulandığı ve bu uygulama neticesinde bir yandan şifreli yayın, diğer yandan da GSM operatörlüğü piyasalarında özendirici bir satış stratejisinin yani promosyonun hedeflendiği görülmektedir.

Başka bir ifadeyle, maç yayınlarını izlemek isteyen potansiyel GSM alıcıları Telsim abonesi olmaları durumunda Teleon'a daha ucuz abone olabilecekleri vaadiyle, Telsim abonesi olmaya teşvik edilmektedir.

Abonelik koşulları incelendiğinde, Telsim'in mevcut abonelerine sağlanan indirimlerin Uzan veya Rumeli adıyla tanınan grubun bir başka hizmetinin daha satın alınması sırasında bir tür bağlılık ödülü olarak işlev gördüğü, dolayısıyla bu indirimli fiyat politikasının GSM hizmetleri pazarında herhangi bir etkisinin söz konusu olmadığı anlaşılmaktadır.

Söz konusu tarifelerin Telsim'e yeni katılacak aboneler bakımından değerlendirmesi ise, eylemin rekabet hukuku literatüründe yer alan ve sözleşme şartları veya başka uygulamalar aracılığı ile bir ürünün temininin başka bir ürünün de temini şartına bağlanması olarak tanımlanabilen bağlama (*tie-in*) uygulamalarına uygunluk gösterip göstermediği açısından yapılmıştır.

Bağlama uygulamalarında, alıcı tarafından esas olarak talep edilen birinci ürüne "bağlayıcı ya da bağlayan ürün", bu ürünle birlikte alımı istenen ikinci ürüne ise "bağlanan ya da bağlı ürün" adı verilmektedir.

Bağlama uygulamalarının Kanun'un 6. madde altında hakim durumun kötüye kullanılması olarak ele alınabilmesi için öncelikle, davranışı gerçekleştiren teşebbüsün hakim durumda olup olmadığı, bunun yanısıra, bağlayan ve bağlanan ürünlerin tek bir ürün oluşturup oluşturmadığının (başka bir ifade ile birbirinden bağımsız ürünlerin söz konusu olup olmadığı) ortaya konulması, uygulamada da alıcıların bir ürünü satın almaya zorlanıp zorlanmadığının ve bu zorlamanın ilgili

piyasada rekabeti o piyasadaki, kendisiyle ekonomik birlik içinde olan ya da olmayan bir aktör lehine bozup bozmadığının tespiti gerekmektedir.

Bu açıklamalar çerçevesinde Teleon'un, satış koşulları aracılığı ile Teleon aboneliği ile Telsim aboneliği arasında kurduğu ilişkinin Kanun'un 6. madde ile yasaklanan bağlama uygulaması olup olmadığının değerlendirilmesine ilişkin olarak öncelikle, dosya konusu olayda birbirinden bağımsız iki ürünün var olduğu ve Teleon'un bağlayan ürün olan futbol maçları yayınları konusunda hakim

durumda bulunduğu açıktır. Ancak bu tespitler ile beraber, 6. madde çerçevesinde yasaklanan bir durumdan bahsedilebilmesi için ayrıca;

- Teleon aboneliği için Telsim aboneliğinin zorunlu tutulup tutulmadığının; zorunlu tutulmasa bile, yalnızca Teleon abonesi olmak isteyenlere ileri sürülen şartlar ile her iki ürüne abone olmak isteyenlere ileri sürülen şartlar arası farklılığının, müşterileri her iki ürün aboneliğini birlikte temin etmeye yöneltebilecek nitelikte olup olmadığının,

- Bu uygulama sonucunda GSM hizmetleri pazarında rekabetin bozulup bozulmadığının,

ve ayrıca

- Turkcell aboneliğini iptal ettirerek Teleon abonesi olmak isteyenlere farklı koşullar uygulanıp uygulanmadığının

incelenmesi gerekmektedir.

Daha önceki bölümlerde de yer verildiği üzere, Turkcell aboneliğinin iptali gibi bir koşulun hiçbir surette herhangi bir abonelik paketi içerisinde yer almadığı, ayrıca söz konusu paketlerde Teleon abonesi olmak için Telsim abonesi olma şartı getirilmediği, alıcıların ürünlere tek tek veya birlikte sahip olabilmelerine olanak sağlayan tarifeler oluşturulduğu görülmüştür.

Bu anlamda sözü edilen abonelik koşullarının, bir rekabeti kısıtlama girişiminden çok, farklı müşteri gruplarına yönelik bir pazarlama stratejisi olduğu ve alıcılara yönelik bir zorlama olarak nitelendirilemeyeceği anlaşılmaktadır.

Uygulamanın etkisine bakıldığında da, GSM hizmetleri pazarında rekabetin bu anlamda sınırlandığı tespit edilmemiştir. Kararın H.2.5. numaralı "Teleon Abonelik Koşulları" bölümünde yer verilen abonelik rakamları da bu durumu destekler niteliktedir.

Sonuç olarak, Teleon tarafından, ilan ettiği abonelik fiyat tarifesi uyarınca, mevcut ve yeni Telsim abonelerine Teleon aboneliği satışında daha elverişli ve ucuz koşullar sağlanmasının, GSM hizmetleri piyasasında rekabet koşullarını bozucu etkiler doğurması ihtimalinin olmadığı ve fiilen de bu etkileri doğurmadığı, dolayısıyla söz konusu uygulamanın Kanun'un 6. maddesi kapsamında bir kötüye kullanma hali olarak kabul edilemeyeceği kanaatine ulaşılmaktadır.

İ- SONUÇ

A) TFF ile Teleon arasında 28.5.1999 tarihinde imzalanan Türkiye 1. Profesyonel Futbol Ligi maçlarının yayın haklarının devrine ilişkin sözleşmenin 4054 sayılı Kanun'un uygulama alanında olduğuna ve TFF'nin yine aynı kanun kapsamında teşebbüs olduğuna OYÇOKLUĞU ile,

Konuya ilişkin adli yargı ve emsal Yargıtay kararları da gözönüne alınarak, ilgili sözleşmenin 4054 sayılı Kanun'a aykırı hükümler içermediğine OYÇOKLUĞU ile,

B) Teleon'un haber amaçlı görüntü satışına ilişkin ağırlaştırıcı koşullar ileri sürerek diğer kanalları görüntü alamaz duruma getirmesinin, 4054 sayılı Kanun'un 6. maddesi kapsamında bir ihlal oluşturduğuna OYBİRLİĞİ ile,

Söz konusu ihlal nedeniyle, 4054 sayılı Kanun'un 16. maddesinin ikinci fıkrası gereğince Teleon'un 1999 mali yılı içinde oluşan yıllık gayrisafi gelirinin göz önüne alınmasıyla 1.334.678.811.000 TL olarak takdir edilen idari para cezası ile cezalandırılmasına OYÇOKLUĞU ile,

C) Teleon'un abonelik satışında, Telsim GSM abonelerine tanıdığı haklar bakımından, 4054 sayılı Kanun'un 6. maddesini ihlal etmediğine OYBİRLİĞİ ile,

D) Teleon'un Rekabet Kurulu'nun almış olduğu 21.9.1999 tarih ve 99-99-43/450-283 sayılı Tedbir Kararı'na, kararın tebliğ tarihi olan 24.9.1999 ile yayın hakkı devir sözleşmesinin TFF tarafından fesih tarihi olan 4.1.2001 arasında uymamasından dolayı, 4054 sayılı Kanun'un 17. maddesinin (a) bendi uyarınca, 1999 yılındaki 98 gün için günlük 400.000.000 TL üzerinden 39.200.000.000 TL, 2000 yılındaki 366 gün için günlük 608.400.000 TL üzerinden 222.674.400.000 TL ve 2001 yılındaki 3 gün için günlük 949.104.000 TL üzerinden 2.847.312.000 TL olmak üzere toplam 264.721.712.000 TL süreli para cezası ile cezalandırılmasına OYBİRLİĞİ ile,

Danıştay yolu açık olmak üzere 6.2.2001 tarihinde karar verilmiştir.

9.2.2001 Gün ve 01-07/62-19 Sayılı Karar'a KARŞI OY GEREKÇESİ

SR/00-10 sayılı dosya çerçevesinde sürdürülen soruşturmanın 1.bölümünü oluşturan, Türkiye Futbol Federasyonu (TFF) ile Teleon Reklamcılık ve Filmcilik Sanayi ve Ticaret A.Ş. (Teleon) arasında 28.5.1999 tarihinde imzalanan ve 1.Türkiye Profesyonel Futbol Ligi'nin yayın haklarının 1999-2000 ve 2000-2001 sezonları için Teleon'a devrini öngören Yayın Hakları Devir Sözleşmesi'nin işlerlik kazandırdığı "havuz sistemi"nin bir rekabet ihlaline yol açıp açmadığı konusu Kurul'ca karara bağlanırken çoğunluk tarafından benimsenen görüş, TFF'nin anılan sistem içinde kulüpler adına yayın haklarını kollektif olarak yani tek elden satarken bir pazarlama işlemi yaptığı ve dolayısıyla 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun'un 3. maddesinde yer verilen "teşebbüs" tanımına girdiği, buna bağlı olarak da Yayın Hakları Devir Sözleşmesi'nin iki teşebbüs arasında basit bir ticari işlem olarak ele alınmasının gerektiği ve 4054 sayılı Kanun'un kapsamına girdiği olmuştur.

Oysa, Soruşturma Raporu'nda ayrıntılı biçimde açıklandığı gibi,

1. TFF, 3813 sayılı "Türkiye Futbol Federasyonu'nun Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanun"la (14.4.2000 gün ve 4563 sayılı "Türkiye Futbol Federasyonu'nun Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanun'da Değişiklik yapılmasına Dair Kanun'la değişik) kurulmuş, özel hukuk hükümlerine tabi, tüzel kişiliğe sahip ve özerk olarak kurulmuştur.

2. Söz konusu 3813 Sayılı Kanun'un 2. Madde'sinde TFF'nin görevleri

(a) Futbol faaliyetlerini yürütmek, futbolun gelişmesini ve yurt sathına yayılmasını sağlamak, bu konularda her türlü düzenlemeyi yapmak, kararlar almak ve uygulamak.

(b) Milli ve Milletlerarası kuralların ve her türlü talimatın uygulanmasını sağlamak ve Türkiye'yi futbol ile ilgili konularda yurt dışında temsil etmek.

(c) Yurt içi ve yurt dışı futbol faaliyetleri ile milli müsabakalar için plan, program ve benzeri her türlü düzenlemeyi yapmak ve başarılı sonuç sağlanması için gerekli tedbirleri almak

olarak tanımlanmıştır.

Ayrıca, söz konusu Kanun'un 29.Madde'sine göre "Futbol müsabakalarının televizyon ve radyodan yayınlanmasının düzenlenmesi ve programlanmasına Federasyon yetkilidir. Kulüplerin bu konuda yayın kuruluşları ile yapacakları sözleşmeler Federasyonun gözetim, denetim ve onayına tabidir." (14.4.2000 tarih ve 4563 sayılı yasa ile değişik şekli) 3813 sayılı Kanun'un görevlerini belirleyen 10.Madde'sinin (j) bendinde, "Futbol ile ilgili televizyon, radyo, basılı eser yayınları ile her türlü reklam konusunda ticari ve mali hakları düzenlemek ve denetlemek" biçiminde bir görev tanımı yer almaktadır.

3. Yukarıda derlenen tanımlamalar, TFF'nin yasa ile Türk futbolunun yararlarının gerekli kıldığı her konuda düzenleme yapma, yani sektördeki işleyişi belirleyici kuralları kamu adına koyma yetkisine sahip bir düzenleyici kuruluş olarak oluşturulduğunu açıkça ortaya koymaktadır. Esasen çalışma amacı ve işlevi ticaret olmayan (yani bir KİT niteliği taşımayan) bir tüzel kişinin kanunla kurulması da ancak TFF'nin böyle bir kamusal işlevi yerine getirmek üzere kurulmuş olması halinde anlam kazanmaktadır.

4. Olayımızda TFF, 1997-1998 ve 1998-1999 sezonunda da olduğu gibi, 1.Profesyonel Futbol Ligi Kulüplerinden (en azından önemli bir çoğunluğundan) gelen, maç yayın haklarının tek elden ve federasyon aracılığıyla satılması talebini, soruşturma raporunda da yer verilen gerekçelerle, Türk futbolunun çıkarlarına en uygun çözüm olarak değerlendirmiş ve sisteme karşı olan büyük kulüpleri de yasanın kendisine verdiği yetkileri kullanma olanağını hatırlatarak ikna ettikten sonra "tek elden devir-tek yayıncı" formülünü gerçekleştirecek ihaleye çıkmıştır. Bu işlemin bir elektrik dağıtımı özelleştirmesinde çeşitli seçenekler arasında kamusal yetki kullanarak hakkın bir münhasır dağıtıcıya verilmesine karar veren ve buna göre ihaleye çıkan bir regulasyon kuruluşunun yaptığı işlemde bir farkı yoktur. Başka bir deyişle TFF havuz sistemini benimser ve yürürlüğe koyarken tamamen kuruluş yasasının öngördüğü gibi bir düzenleyici kuruluş olarak davranmıştır. Bu durumda da TFF'nin bu devirden yine 38/3 sayılı yasa da gelir kalemleri arasında sayılan

yüzde payı alması (bu noktada çeşitli düzenleyici kuruluşların, en başta da Rekabet Kurulu'nun kuruluş yasalarındaki gelirleriyle ilgili düzenlemeleri hatırlamak ve benzerlikler görmek zor değildir) gerekçesiyle ne TFF'nin teşebbüs olduğuna ne de bir teşebbüs davranışında bulunduğuna hükmetmek yerinde değildir.

Yukarıda özetle açıklanmasına çalışılan görüşlerimiz nedeniyle başlıkta anılan Kurul Kararı'nın 1. bölümüne katılma olanağı bulamadık.

Prof. Dr. M. Tamer MÜFTÜOĞLU
Başkan

Kubilay ATASAYAR
Kurul Üyesi

Murat GENCER
Kurul Üyesi

9.2.2001 Gün ve 01-07/62-19 Sayılı Karar'a KARŞI OY GEREKÇESİ

Türkiye Futbol Federasyonu (TFF) ile ilgili karara ekli karşı oy açıklamasında müştereken belirttiğimiz gerekçelere ilave olarak;

Rekabet Kurulu'nun daha önceki uygulamaları ile uyumlu olması bakımından, cezaya esas alınacak cironun 1999 değil 1998 yılına ait ciro olması gerektiği görüşü ile kararın B-2 maddesine de katılmıyorum.

Kubilay ATASAYAR
Kurul Üyesi

KARŞI OY GEREKÇESİ

Teleon Reklamcılık ve Filmcilik Sanayi ve Ticaret A.Ş. hakkında yürütülen soruşturma sonucu alınan 14.09.1999 tarih ve 99-42/447-281 sayılı ve Teleon ile Türkiye Futbol Federasyonu arasında 1. Profesyonel Futbol Ligi maçlarının yayın hakkının devrine ilişkin sözleşmenin 4054 sayılı Kanun'a aykırı hükümler içermediğine dair 06.02.2001 tarih ve 01-07/62-19 sayılı Kurul kararını 2.maddesine aşağıda belirttiğim nedenlerle katılmamış bulunmaktayım.

1- Kurul , TFF ile Teleon arasında imzalanan Türkiye 1. Profesyonel Futbol Ligi maçlarının yayın hakkının devrine ilişkin sözleşmenin rekabet ihlali içermesi durumunda 4054 sayılı Kanun kapsamında bulunduğuna ve TFF'nin aynı Kanun kapsamında teşebbüs olduğuna karar vermiştir.

Olayda rekabet ihlali oluşturabilecek ilk husus , ayrı ayrı teşebbüsler olan spor kulüpleri ile TFF'nin maç görüntülerini tek elden pazarlamalarıdır.

3813 sayılı Türkiye Futbol Federasyonu Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanun'un (o zaman geçerli olan) 29. Maddesi "Futbol müsabakalarının televizyon ve radyodan yayınlanmasının düzenlenmesi ve proglanmasına Federasyon yetkilidir.Kulüplerin bu konuda yayın kuruluşları ile yapacakları sözleşmeler Federasyonun gözetim, denetim ve onayına tabidir." hükmünde olup , bu hükme ve bu konudaki mahkeme kararına dayanarak , yayın hakkının devri tek elden

yapılmakta ve bu düzenleme bir Kanun'a dayandığı için rekabet ihlali oluşmamaktadır.

TFF'nun bu olayla ilgili olarak 4054 sayılı Kanun kapsamı dışında kaldığı husus "tek elden pazarlama" eylemidir.

TFF, Kanun'dan aldığı yayın haklarını tek elden pazarlama yetkisini kullanırken;

- Şartname hükümlerini belirlemeye yönelik olarak teşebbüs birliği kararı alırken ,
- İhale sonucu sözleşme düzenlerken ,

4054 sayılı Kanun hükümlerine uymak zorundadır.

TFF'nin Kanunla kendisine verilen tek elden pazarlama hakkının , bu hakkı dilediği gibi (yani 4054 sayılı Kanunda yasaklanan eylemlere yer verecek şekilde) kullanma hakkını içermediği muhakkaktır. Aksi , kanun tekniği bakımından , ancak TFF.'nin yayın haklarının devrine ilişkin eylemlerine 4054 sayılı Kanun'un uygulanmayacağına dair bir Kanun hükmü ile mümkündür.

Bu bakımdan ,

- Yayın haklarının tek elden devri , Kanunla düzenlenmesi nedeniyle rekabet ihlali oluşturmazken ,
- Yayın haklarının devrine ilişkin şartname hükümlerinin belirlenmesine dair karar ve ihale sonucu düzenlenen sözleşme , rekabet ihlali içermekteyse , aksine bir kanuni düzenleme olmadığı için , 4054 sayılı Kanun kapsamında olacaktır.

Yayın sözleşmesinde , rekabeti kısıtlayan hükümler olduğu takdirde Kanun'un 5. maddesine göre değerlendirilip , sözleşmenin Kanun'un 4. maddesi hükümlerinin uygulanmasından muaf tutulabileceği, muafiyet alamayacak olan hükümlerin ise değiştirilmesi gerekeceği tabiidir.

TFF ile Teleon arasında düzenlenen yayın sözleşmesi rekabet kısıtlamaları içermekte ve bu nedenle muafiyet değerlendirmesi yapılması gerekmektedir.

TFF ile Teleon arasında düzenlenen yayın sözleşmesinin 4054 sayılı Kanun'un 4. Maddesine aykırı hükümlerinden bazıları aşağıda belirtilmiştir.

- 1- Yayın sözleşmesi ile 1.Futbol Ligi maçlarının yayın piyasasında iki yıl için tekel hakkı yaratılmıştır.Tekel hakkı yaratan bir sözleşme 4. maddeye aykırıdır.
- 2- Diğer yayın kuruluşlarına , maç görüntüleri dışında stadyumdaki haber amaçlı görüntüleri alma yasağı getirilerek , rekabet kısıtlanmıştır.
- 3- Yayın hakkını alan kuruluşa kısıtlamalar getirilmiştir.

Örneğin , yayın hakkını alarak bu hakkın sahibi olduğu halde bu hakkın yurt içinde ve yurt dışında tamamen veya kısmen devri yasaklanmıştır.

Haber amaçlı görüntülerin satış fiyatı (dakikası 2000 dolar) sözleşme ile belirlenerek fiyat anlaşması yapılmış ve ayrıca ekonomik gücü az olan kanallar aleyhine rekabet sınırlandırılmıştır.

Bu örnekleri artırmak mümkündür. Sonuç olarak mevcut sözleşme Türkiye 1. Profesyonel Futbol Ligi karşılaşmalarının "canlı yayın" ve "banda kaydedilmiş

görüntülerinin yayını" piyasalarını etkilemektedir ve bu piyasalarda rekabeti kısıtlar nitelikte olduğu açıktır.

Durum böyle iken , Yargıtayın TFF ile Cine 5 arasında düzenlenen sözleşmesine dair kararının TFF ile Teleon arasındaki sözleşmeye tatbikine zorunluluk olmadığını düşünmekteyim.

Sonuç olarak , TFF ile teleon arasındaki maç yayın sözleşmesinde 4054 sayılı Kanun'a aykırı hükümler bulunduğu ve bu nedenle aynı Kanun'un öngördüğü işlemlerin yapılması gerektiği kanaatinde olduğum için Kurul'un "ilgili sözleşmenin 4054 sayılı Kanun'a aykırı hükümler içermediği"ne dair kararına katılmam mümkün olamamıştır.

Nejdet KARACEHENNEM
Kurul Üyesi

REKABET KURUMU BAŞKANLIĞI'NA (Muhalefet Şerhi)

KARAR TARİHİ ve NO : 06.02.2001 tarih ve 01-07/ 62-19 sayı K.

MUHALEFET EDEN ÜYE : Mehmet Zeki UZUN

MUHALEFETİN KONUSU : Türkiye Futbol Federasyonu ile Teleon Reklamcılık ve Filmcilik Sanayi ve Ticaret A.Ş. arasında, 28.05.1999 tarihinde imzalanan Türkiye 1. Profesyonel Futbol Ligi maçlarının yayın haklarının devrine ilişkin sözleşmenin, konuya ilişkin emsal Yargıtay kararları da gözönüne alınarak, 4054 Sayılı Kanun'a aykırı hükümler içermediğine dair, Rekabet Kurulu'nun Mezkur tarih ve sayılı Kararına karşı muhalefet nedenlerimizin sunulmasıdır.

MUHALEFET NEDENLERİ:

1. 06.02.2001 tarihli Rekabet Kurulu toplantısında, Türkiye Futbol Federasyonu ile Teleon Reklamcılık ve Filmcilik Sanayi ve Ticaret A.Ş. arasında 28.05.1999 tarihinde imzalanan, Türkiye 1. Profesyonel Futbol Ligi maçlarının yayın haklarının devrine ilişkin sözleşmenin,

4054 Sayılı Kanun'un uygulama alanında olduğuna ve TFF'nin yine aynı Kanun kapsamında bir teşebbüs olduğuna karar verilmiştir.

4054 Sayılı Kanun'un 4 üncü maddesi belirli bir mal veya hizmet piyasasında doğrudan veya dolaylı olarak rekabeti engelleme, bozma ya da kısıtlama amacını taşıyan veya bu etkiyi doğuran yahut doğurabilecek nitelikte olan teşebbüsler arası anlaşmalar, uyumlu eylemler ve teşebbüs birliklerinin bu tür karar ve eylemlerinin hukuka aykırı olduğunu, hükme bağlamıştır. Aynı Kanun'un 10 uncu maddesi ise 4 üncü madde kapsamına giren anlaşma, uyumlu eylem ve kararların yapıldıkları tarihten itibaren bir ay içinde Kurul'a bildirilmesi gerektiğini hükme bağlamıştır.

2. İlgili yayın sözleşmesi; Türkiye Profesyonel 1. Futbol Ligi karşılaşmalarına dair yayın haklarının, kollektif bir şekilde sadece tek bir yayın kuruluşuna 2 yıl süre ile devri, yayın hakkı çeşitlerinin tümünün birden, aynı ihale kapsamında tek bir yayın

kuruluşuna devredilmesi, yayın hakkını alan kuruluşun sahip olduğu bu hakkı, yurt içinde ve yurt dışında tamamen veya kısmen devrinin yasaklanması,

Yayıncının maçlardan aldığı görüntüleri başkalarına satışı ile ilgili 2000 dolarlık bir azami fiyat belirlenmesi, diğer yayın kuruluşlarına verilecek haber amaçlı görüntülerin 3 dakika ile sınırlandırılması gibi rekabete aykırı olduğu ileri sürülebilecek hükümleri içermektedir.

Bu anlamda bir önceki dönemde CINE 5 ile TFF arasında yapılan sözleşme hakkında Yargıtayca verilen kararın, sözleşmenin tarafının değiştiği, aynı nitelikte bir sözleşme olmadığı ve aradan geçen sürede göz önüne alındığında emsal karar olarak değerlendirilmemesi gerektiği düşünülmektedir.

3. 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkındaki Kanun'un 10. maddesi, 4. cü madde kapsamına giren anlaşma, uyumlu eylem ve kararların yapıldıkları tarihten itibaren 1 ay içinde Kurul'a bildirilmesi gerektiği, amir hükmünü taşımaktadır.

SONUÇ: Yukarıda arz ve izah edildiği üzere;

1. Türkiye Futbol Federasyonu ile Teleon Reklamcılık ve Filmcilik Sanayi ve Ticaret A.Ş. arasında 28.05.1999 tarihinde imzalanan Türkiye 1. Profesyonel Futbol Ligi maçlarının yayın haklarının devrine ilişkin sözleşmenin 4054 Sayılı Kanun' a aykırı hükümler içerdiği,

2. 4054 Sayılı Kanun'a aykırılıklar içeren sözleşmenin Kurul'a bildirilmesi gerektiği, düşünce ve kanaatimde olduğumdan, çoğunluğun görüşüne iştirak etmediğimi ve muhalefetimi bildiririm.

Mehmet Zeki UZUN
Rekabet Kurulu Üyesi